

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY A KULTURY

HUDEBNÍ PREFERENCE STUDENTŮ KHK FPE ZČU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jana Brychová

Učitelství pro ZŠ, obor Hv-Vkz

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D.

Plzeň, 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ PATŘÍ MÉ VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE MGR. ET MGR. ROMANĚ FEIFERLÍKOVÉ,
PH.D. ZA CENNÉ RADY A PŘIPOMÍNKY PŘI PSANÍ PŘEDLOŽENÉ PRÁCE A DĚKUJI TAKÉ VŠEM
STUDENTŮM KHK FPE ZČU, KTEŘÍ SE PODÍLELI NA DOTAZNÍKOVÉM ŠETŘENÍ

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 VYMEZENÍ HUDEBNĚ-PSYCHOLOGICKÝCH POJMŮ	7
1.1.1 Hudba	7
1.1.2 Hudebnost	8
1.1.3 Hudební zájmy	9
1.1.4 Hudební postoje	9
1.1.5 Hudební vkus a preference	10
1.2 PSYCHOLOGIE HUDEBNÍHO VNÍMÁNÍ	11
1.2.1 Základy neurofyzilogického vnímání hudby	12
1.2.2 Hudební vnímání a jeho ovlivňující činitelé	15
1.3 HUDEBNÍ PROŽÍVÁNÍ	32
1.3.1 Emocionální informace v hudbě	33
1.3.2 Emoce a city v hudebním prožitku	35
1.3.3 Modelování citů v hudbě	38
1.3.4 Účast slova v hudebním prožitku	39
1.4 VYMEZENÍ ARTIFICIÁLNÍ A NONARTIFICIÁLNÍ HUDBY	41
2 PRAKTICKÁ ČÁST	43
2.1 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU, CÍLŮ VÝZKUMU A HYPOTÉZ	43
2.2 METODOLOGIE VÝZKUMU	44
2.2.1 Výzkumné metody	44
2.2.2 Vzorek výzkumného šetření	45
2.2.3 Sběr dat	45
2.2.4 Metody zpracování dat	46
2.3 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	47
2.4 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	107
ZÁVĚR	I
RESUMÉ	II
SEZNAM LITERATURY	IV
PŘÍLOHY	V

SEZNAM ZKRATEK

KHK – Katedra hudební kultury

FPE – Fakulta pedagogická

ZČU – Západočeská univerzita

Úvod

Téma mé diplomové práce nese název Hudební preference studentů KHK FPE ZČU, které jsem si vybrala na základě jeho zajímavosti, atraktivnosti a specifčnosti. Sama jsem studentkou KHK FPE ZČU a tak mě jednoduše zajímalo, jakou hudbu zdejší studenti poslouchají nejraději. Cílem této práce není však jen zjišťování hudebních preferencí studentů, ale také to, při jaké náladě a činnosti by tuto hudbu nejraději poslouchali.

Celá diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části a to na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části si představíme a vymezíme pojmy, které toto téma zahrnuje a poté také pojmy, které s nimi tvoří jisté provázání a propojení. Protože je v rámci této práce důležité pochopit, jakým způsobem jedinec hudbu poslouchá, vnímá a prožívá, tak hned po hudebních pojmech přichází na řadu velmi obsáhlá kapitola s názvem Psychologie hudebního vnímání, která obsahuje mnoho podkapitol s ní spojených. Vzhledem k tomu, že cílem této práce je vysledovat, jakou hudbu studenti KHK FPE ZČU upřednostňují, bude po této hudebně psychologické kapitole následovat kapitola, ve které si vymezíme uměle vytvořenou a neuměle vytvořenou hudbu a objasníme si, jakou má podobu, funkci a také to, co vše do ní patří.

V praktické části si pak nejprve stanovíme výzkumné problémy a cíle a představíme si 3 stěžejní otázky, na které si budeme chtít během výzkumného šetření odpovědět. První otázka se bude ptát na to, zda studenti KHK FPE ZČU upřednostňují spíše uměle vytvořenou nebo neuměle vytvořenou hudbu. V rámci druhé otázky budeme zkoumat, zda nálady a činnosti, které si studenti zvolili, odpovídají charakteru vnímané hudební ukázky. Třetí otázka má pak za cíl zjistit, zda je volba studentů magisterského studia v rámci hodnocení hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU. Můžeme si tedy říci, že celá diplomová práce má tři hlavní cíle, které se budeme snažit naplnit.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 VYMEZENÍ HUDEBNĚ-PSYCHOLOGICKÝCH POJMŮ

Abychom mohli plně proniknout do tématu Hudební preference studentů KHK FPE ZČU, musíme si postupně představit a vymežit pojmy, které toto téma obsahuje a také pak pojmy, které představují jejich úzkou souvislost a provázanost.

1.1.1 HUDBA

Pojem hudba můžeme chápat jako „výsledek specifické lidské zvukotvorné aktivity a pro médium specifické mezilidské komunikace, šířeji i označení pro jevy a kontexty s tímto výsledkem či médium onticky respektive funkčně spjaté.“ (Fukač, Poledňák, 2005, s. 51)

Dříve se místo tohoto pojmu užívalo ve stejném významu slovo muzika, které vzniklo z latinského tvaru musica a které tuto výše popsanou funkci začalo plnit v 18. století. Do té doby, tj. v období středověku až do 18. století, plnily slova musica a muzika v českém jazykovém prostředí trochu jiné funkce. Na přelomu 18. a 19. století však pojem muzika vystřídal pojem hudba, který byl odvozen od slovesa housti či podstatného jména hudec. Hudci byli lidoví instrumentální hudebníci, kteří měli oproti jiným hudebníkům nižší postavení.

Významově si tedy pojem hudba a muzika v rámci dobového kontextu vyměnily role. Slovo muzika v nás dnes vyvolává dojem jakési nižší úrovně profesionální či umělecké povahy. Naopak ve slově hudba spatřujeme propojení vícero entit a právě i díky hudebním vědám, které hudbu zkoumají na základě estetického, psychologického, sociálního či jiného hlediska, chápeme hudbu jako lidský zvukový projev, jehož součástí je specifické estetické vnímání, cítění a zaměření člověka. (Fukač, Poledňák, 2005, s. 51-53)

Hudba je obecně velmi komplexní, vývojově proměnlivý jev, který přechází do jiných entit a proto je složité ho nějakým způsobem vědecky vymežit, nicméně dle J. Fukače můžeme z dnešního pohledu hudbu chápat jako „zvukové dění, které lidský subjekt přijímá a chápe v jeho specifické strukturnosti, tj. v jeho odlišnosti od neuspořádaných zvukových dějů i kvalitativně jinak uspořádaných zvukových struktur mimolidského i lidského původu.“ (Fukač, Poledňák, 2005, s. 55)

1.1.2 HUDEBNOST

Příbuzným slovem k hudbě je hudebnost, která představuje základní kategorii v určování vztahu jedince k hudbě. Hudebnost je specifická vlastnost osobnosti, která ukazuje na systém hierarchického uspořádání jednotlivých prvků jeho struktury. Podmínkou jsou rozvíjené klíčové hudební schopnosti, které se projevují vícestrannými vztahy k hudbě a také množstvím různých forem hudebních aktivit člověka. Struktura hudebnosti velmi závisí na kvantitativních a kvalitativních změnách v průběhu hudebního vývoje člověka, kdy dochází k vyvíjení a formování vnitřních předpokladů pro jednotlivé hudební činnosti. Za základní determinanty struktury hudebnosti můžeme považovat hudební výchovu a další vnější činitele, díky kterým dochází k dynamickým změnám ve struktuře. To se poté projevuje v hudebních zájmech a potřebách jedince. V hudebnosti se mísí jak schopnost emocionálního prožitku při vnímání hudby, tak i schopnost samostatného učení a tvoření při osvojování hudby. Schopnost emocionálního prožitku z hudebního vnímání stimuluje rozvoj hudebních potřeb a zájmů člověka. Samostatné a tvořivé osvojování hudby zase může formovat jeho hudební vkus (preference) a případně rozvíjet speciální hudební schopnosti. Díky těmto speciálním hudebním schopnostem jsou poté patřičně rozvíjeny hudební zájmy a potřeby jedince. (Holas, 2001, s. 12-13)

Všechny tyto výše zmíněné pojmy jako hudební zájmy a potřeby, vkus a preference atd. jsou tedy dynamizující složky hudebnosti člověka, které stojí mezi hudební psychologií a hudební sociologií. Z psychologického hlediska mají na jedincův vztah k hudbě a případnou oblibu některých hudebních žánrů vliv jeho vnitřní předpoklady, struktury specifických osobnostních rysů, vnitřní motivace, fyziologické, vrozené, emoční, kognitivní a další faktory. Sociologické hledisko zkoumá vliv okolního prostředí, do kterého spadají vrstevníci, rodina, škola, sdělovací prostředky aj. Širší pojetí sociologického přístupu pak bere v úvahu sociální, případně demografické aspekty, které mohou mít značný vliv na vztah jedince k hudbě a to pohlaví, věk, příslušnost k etnické, společenské nebo posluchačské skupině, případně vazbu na určitou kulturní orientaci atd. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 92)

1.1.3 HUDEBNÍ ZÁJMY

Zájem nebo také zaujetí a záliba se v obecné psychologii promítá do celé řady významů. Zájmy jsou úzce spjaty s pozorností, zvědavostí, motivací či cílovou zaměřeností a soustředěností na námi určený objekt. Zájem tedy můžeme chápat jako označení pro specifické motivy činnosti jedince, které jsou v této činnosti dále upevňovány a prohlubovány, přičemž se rozvíjejí potřebné schopnosti. Znak zájmu tedy spatřujeme v určitém vlastním výběru a trvalejší pozornosti vůči námi sledovanému objektu. Zájem může být zaměřen na jakoukoli teoretickou či praktickou poznávací aktivitu. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 92)

„Hudební zájmy lze považovat za trvalé emoční a volní zaujetí hudbou či některým aspektem hudebního života, které je spojeno s poznávací či s praktickou hudební činností.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 93)

Hudebními zájmy jedinec obvykle uspokojuje své hudební potřeby. Toto slovní spojení představuje soubor specifických a složitých subjekt-objektových vztahů, které zaznamenávají v průběhu hudebního vývoje jedince neustálé změny a s nimi také jejich struktura. Změny nastávají nejen v oblasti hudebních zájmů souvisejících se zaměřením na hudební žánry, skladby, skladatele, interprety či druh hudební činnosti, ale také v jejich kvalitě. Odlišnost hudebních zájmů můžeme vidět v jejich trvalosti, šíři nebo například intenzitě. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 93)

1.1.4 HUDEBNÍ POSTOJE

Pojem postoj se začal používat na počátku minulého století v oblasti sociální psychologie a byl chápán jako vědomý vztah člověka k hodnotám. V dnešní době však tento pojem může vyjadřovat několik různých významů jako například názor, hodnotící vztah, vnitřní psychická struktura jedince, na jejímž základě poté hodnotí různé objekty apod.

„Hudební postoje tedy můžeme považovat za emocionálně-racionální tendence dítěte zaujímat hodnotící vztah k hudbě a k okolnostem jejího provozování.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 93) Hudební postoje obsahují soubor složek, ve kterém se nachází složka citová, poznávací a behaviorální, tj. týkající se chování. V praxi to tedy může být vyjádřeno tak, že

se danému jedinci něco buď nelíbí nebo líbí, něco nezná nebo zná, něco nechce nebo chce apod. Jedinec tak hodnotí skutečnost v posloupnosti od toho nejvíce negativního až k tomu nejvíce pozitivnímu. Daný jev tedy určitou mírou přijímá či odmítá. Na utváření a formování hudebních postojů mají jistý vliv jak vzdělávací a sociální složky, tak i osobnostní rysy, zájmy a motivace jedince. Adolescence je období, ve kterém si jedinec vytváří velmi specifickou podobu postoje k hudbě. V tomto období působí výrazněji oproti estetické funkci hudby funkce sociální, tj. jedinec hudbu celkově vnímá spíše z pohledu společenského než z toho uměleckého. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 93-94)

1.1.5 HUDEBNÍ VKUS A PREFERENCE

Přes výše představené a vysvětlené pojmy hudba, hudebnost, hudební zájmy a hudební postoje jsme se postupně dostali ke stěžejnímu sousloví, které hraje hlavní úlohu v tématu (v celé diplomové práci ?) diplomové práce a tím souslovím je hudební vkus a preference.

Hudební vkus či preference jsou psychologicko-sociálními kategoriemi, které fungují v závislosti na kvalitě určitých hudebních postojů. V současnosti je můžeme více méně považovat za synonyma. Pojem vkus je staršího původu a používá se v běžné mluvě v souvislosti s dobrým či špatným vkusem a zároveň kategoricky spadá do hudební estetiky.

„I. Poledňák považuje vkus za „více či méně uvědomělý soubor kritérií, který se uplatňuje při výběru a hodnocení estetických podnětů“. Poukazuje na skutečnost, že vkus přesahuje oblast umění a týká se i chování a celkového způsobu života. Ve vztahu k postojům je vkus jejich realizační sférou, v kvalitě vkusu se odráží osobitý přístup člověka k hodnocení reality.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 94)

Vkus můžeme rozdělit do dvou rovin. Do první roviny spadá autentický nebo-li individuální vkus, jehož výsledkem je vlastní volba, která je odrazem osobní historie člověka. Ve druhé rovině se nachází vkus aspirační, který uznává soubor určitých společenských norem, dle kterých se v rámci hodnocení nějakým způsobem řídíme, přičemž nedodržení těchto norem představuje jakýsi projev nevkusy. Tyto roviny se během života neustále prolínají a jejich ovlivňujícími činiteli jsou například masmédiá nebo výchovně-vzdělávací proces.

„Hudební vkus je analogicky utvářen na jedné straně vnitřním světem žáka, jeho volnými a charakterovými vlastnostmi, temperamentem, předchozí hudební zkušeností a hudebně emočními zážitky, motivacemi i hudební a intelektovou vyspělostí; na druhé straně pak vstupují do procesu vzdělávací vlivy, propagace ověřených uměleckých hodnot, estetické soudy vrstevníků i pedagogů, možnosti volby apod.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 94)

Pokud dáváme přednost určitému druhu hudby, jejímu autorovi či interpretovi, pak hovoříme o pojmu hudební preference, který můžeme přeložit z latinského *praefero* jako výraz pro dávání přednosti či stavění do popředí. Preference představuje možnost svobodně volit a vyjádřit kladný apetenční postoj. Zahraniční literatura v této souvislosti používá dva pojmy a to *taste publics* a *taste culture*. *Taste publics* je v překladu do češtiny posluchačská skupina jedinců, kteří mají stejné nebo podobné hudební preference. Naproti tomu *taste culture* přeložíme jako žánrovou kulturu, tedy kulturu, která sdílí oblibu v konkrétních hudebních žánrech. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 95)

Hudební preference můžeme diagnostikovat prostřednictvím rozhovorů nebo dotazníků v psané či elektronické podobě. V rámci celostátního měřítka pak můžeme využít statistické údaje znázorňující počty prodaných nosičů, prozkoumat stažené nahrávky z internetu apod. Dále můžeme využít tzv. zvukový dotazník obsahující souhrn konkrétních hudebních ukázek, které charakterizují daný žánr. Při stanovování hudebních preferencí však vyvstává problém v důsledku segmentace, rozdělení hudby na různé žánry.

„Dřívější segmentace na hudbu vážnou a populární byla vytlačena diferencovanějším hudebním spektrem, které obvykle rozlišuje alespoň klasickou hudbu, jazz, pop, rock, heavy metal, taneční hudbu, hip-hop, lidovou hudbu či alternativu.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 96)

1.2 PSYCHOLOGIE HUDEBNÍHO VNÍMÁNÍ

Protože se v této práci zabýváme výzkumem hudebních preferencí určitého vzorku studentů, kteří hodnotili jednotlivé hudební ukázky na základě poslechu, je zapotřebí si představit a vysvětlit, jakým způsobem jedinec vnímá slyšenou hudbu.

Jedincem vnímaná hudba se nějakým způsobem zpracovává a velmi důležitou roli při tom hraje psychika. V rámci hudebního vnímání si tedy zde uvedeme tři stěžejní výrazy, které však nejsou z hlediska významu zcela rovnocenné.

Prvním a zároveň nejširším pojmem je z latinského slova *recipere*, tedy přijímat, recepce. Recepce představuje veškerou přijímanou hudbu, která prostupuje do lidské psychiky.

Z latinského slova *percipere* vznikl druhý stěžejní pojem *percepce*, který představuje v podstatě stejný význam jako pojem *recepce*, tedy také přijímat, nýbrž s jistou nuancí. Hudební psychologie si tento pojem vykládá jako aktivní vnímání hudby, které se odehrává ve vědomí jedince prostřednictvím jeho smyslových orgánů.

Třetím pojmem je *apercepce*, který vznikl z latinského *apercipere*, tedy vnímat. *Apercepce* představuje z hudebně psychologického hlediska asi nejsložitější proces v rámci vnímání hudby. Vnímatel je v tomto případě aktérem celostního psychického procesu, při němž „zpracovává smyslový příjem hudby na vyšší psychické úrovni, rekonstruuje ji, proniká do jejího obsahu, prožívá ji a hodnotí na základě své životní a hudební zkušenosti. Přijímá tedy hudbu ve vztahu ke své předcházející hudební praxi, chápe ji.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 235)

1.2.1 ZÁKLADY NEUROFYZIOLOGICKÉHO VNÍMÁNÍ HUDBY

1.2.1.1 Sluchový systém

Z hlediska neurofyziologie hraje ve vnímání hudby hlavní a podstatnou roli sluchový analyzátor ještě spolu se sluchovým orgánem, sluchovou nervovou dráhou a příslušnou částí mozkové kůry ve spánkovém laloku levé hemisféry. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 236)

Sluchový systém představuje vnější, střední a vnitřní ucho, pár sluchových nervů a části mozku, jenž dále zpracovávají akustické informace získané prostřednictvím ucha.

Hudební vnímání se tedy může uskutečňovat právě díky těmto orgánům.

Vysvětleme si vnímání zvuku podrobněji v následujících krocích:

Nejprve jedincův ušní bubínek zachytí oscilace tlaku zvukové vlny, které vstupují do ucha a přemění je v mechanické kmitání. To je poté prostřednictvím kůstek středního ucha

přenášeno do ucha vnitřního, ve kterém je „kmitání rozdělováno podle frekvenčních oblastí, zachytáváno receptorovými buňkami a transformováno na nervové signály. Sluchový nerv přenáší nervové signály do mozku, kde jsou zpracovány a zobrazeny v určité oblasti mozkové kůry jako vnitřní představy sluchového charakteru.“ (Franěk, 2005, s. 21)

Hlavní funkci zde tedy plní hlemýžď, který je důležitou součástí vnitřního ucha, díky němuž se zvukové podněty přeměňují na nervové vzruchy vedené do ústředního nervového systému. Jak už bylo zmíněno, v hlemýždi se také rozdělují tóny dle kmitočtu a současně se zde analyzují zvukové podněty podle jejich výšky i barvy. Poté probíhá už složitější centrální analýza v ústřední nervové soustavě, která díky cviku zaznamenává v průběhu života jedince neustálé zdokonalování. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 236)

1.2.1.2 Teorie slyšení

Co se frekvenční analýzy týče, existuje mnoho teorií slyšení, které ji popisují, a ta vůbec první a nejznámější se jmenuje Helmholtzova rezonanční teorie, také zvaná jako harfová teorie. Tato teorie tvrdí, že zvukové vlny, které dopadají na bubínek, přenáší kůstky středního ucha na horní patro hlemýždě, přičemž je rozechvívána tamní tekutina. Chvění tekutiny je poté přenášeno na Cortiho orgán ležící na basilární, tedy základní, membráně a představuje vlastní vnímací ústrojí. Membrána, která je v příčném směru napjatá a naopak v podélném směru úplně volná, je zároveň nejvíce úzká na začátku hlemýždě a naopak více široká na jeho konci. Pokud tedy blána v příčném směru zaznamenává větší napětí oproti směru podélnému, chová se tak, jako by ji tvořily izolované struny, které probíhají ve směru napětí. Tyto struny mají díky šířce basilární membrány různou délku a jsou tudíž naladěny na různé tóny. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 236 - 237)

„Vstoupí-li do tekutiny hlemýždě jeden „čistý“ tón (bez svrchních harmonických neboli alikvotních tónů), rozechvěje sluchové ústrojí jen v tom místě, které je na něj naladěno (při vysokých tónech na začátku a při hlubokých u vrcholu hlemýždě). Přichází-li do vnitřního ucha současně více tónů (akord, vícehlas apod.), rozechvěje každý z nich příslušné místo. Tak se v hlemýždi uskutečňuje rozklad složených tónů na jejich jednotlivé složky (harmonické tóny). Z každého místa v hlemýždi vedou do ústřední sluchové oblasti určitá nervová vlákna, která zajišťují počitek hudební výšky i barvy (témbru).“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 237) Fyziologové jako G. Békésy a další svými pokusy (sestrojení modelu umělého

hlemýždě) potvrdili mechanickou rezonanci tónů v hlemýždi a místní rozdělení vysokých a hlubokých tónů, přičemž u vysokých tónů vzniká rezonance na počátku Cortiho ústrojí a u těch hlubokých na jeho vrcholu. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 237)

Další teorií slyšení je teorie zvukových obrazů J. R. Ewalda, která stojí proti výše popsané rezonanční teorii. Teorie zvukových obrazů narozdíl od rezonanční teorie totiž předpokládá, že bazilární membránu rozechvívá jediný tón a na základě tónů různých kmitočtů vznikají v oblasti membrány odlišné zvukové obrazy. Díky této teorii bylo vysvětleno, proč jsou složené tóny v centrálním nervovém systému vždy vnímány jako celek. Rezonanční teorie naopak předpokládá, že Cortiho orgán slyšený složený zvuk rozloží na dílčí sinusové složky.

Podle amerického fyziologa E. G. Wewera je však princip výškového rozlišování jiný a to hlavně u nižších tónů. Hypotéza předpokládá, že se rozlišování výšky děje též na základě frekvenčního principu. V dnešní době se většina badatelů shodne na tom, „že kmity vysoké frekvence (vysoké tóny) jsou rozlišovány podle místního rozvrstvení tónů na basilární membráně (podle umístění v hlemýždi), zatímco u nízkých tónů převládá analýza na frekvenčním principu. Ta se uskutečňuje tak, že sluchový nerv reprodukuje přesně frekvence akustických podnětů a odvádí je do ústředního nervového systému.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 237) Střední frekvenční rozsah poté v rámci výškového rozlišování uplatňuje jak mechanickou rezonanci tónů v hlemýždi, tak i analýzu na frekvenčním principu.

1.2.1.3 Hudební vnímání a vegetativní nervový systém

V rámci hudebního vnímání a prožívání byly zaznamenány elektrické mozkové potenciály, které tyto jevy provázejí. Hudba tedy ovlivňuje vegetativní nervový systém jedince a projevuje se například změnami dechu, srdečního tepu, kožního odporu atd. Tyto vegetativní změny však nezanechávají stopu v kvalitě ani obsahu hudebního vnímání a také ani v účasti hudebního vědomí. Spojitost mezi neurofyziologickými procesy a hudebním prožitkem nebyla zatím zcela prozkoumána, nicméně nové poznatky o anatomii a neurofyziologii mozku mají v rámci psychologie hudebního vnímání důležitý význam a to hlavně v oblasti teorie estetických citů, motivačních pohnutek nebo chápání hudby. Značnou roli zde hraje retikulární formace mozkového kmene, která má schopnost udržet pozornost a hladinu aktivity vědomí vnímatele a dále může ovlivňovat funkci sluchového

centra v mozku a umožňovat výběrové vnímání hudby. V rámci činnosti vegetativního nervstva má pak hlavní úlohu limbický systém.

Velmi cenná je z hlediska neurofyziologického vnímání hudby koncepce, kterou vytvořil americký neurolog H. W. Magoun. Jde o zkoumání mozku ve vertikálním průřezu, přičemž jsou postihnuty všechny jeho vrstvy a vědomé i nevědomé procesy psychiky a jejich spojitost. Dle autora existují dva systémy, prostřednictvím kterých přichází informace do kůry mozkových hemisfér. První systém se nazývá specifický nebo také klasický a díky němu jsou přenášeny vnější smyslové podněty z okolí. Druhým systémem je systém nespecifický, který zprostředkovává odezvy zevnitř, z mozkového podkoří. Koncepce tedy předpokládá, že se při hudebním vnímání a zároveň jejím zpracováním používají oba systémy. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 237 – 238)

„Vnější hudebně akustické podněty jsou přenášeny specifickou cestou, tj. reflexním obloukem z vnitřního ucha do centra sluchové projekce ve spánkovém laloku mozkové kůry. Tato cesta vede i přes orgány v podkoří (limbický systém, retikulární formaci), které jsou hmotným základem emocí. Tím je zapojen i systém nespecifický, který při vnímání zpětnovazebně odráží do vědomí pocity vzrušení, nálady, libosti, nelibosti apod.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 238) Pokud se tedy zaměříme na vnímatele hudebně nepřipraveného, který není schopen prostoupit do své hudební struktury, pozorujeme u něj při vnímání hudby hlavně ovlivnění citové složky. Vnímatel hudebně připravený, jenž vlastní jistou percepční zkušenost, však hudbu nevnímá jen na základě citu, ale dokáže skladbu analyzovat a postřehnout kromě emocí také její hudební obsah a informaci.

1.2.2 HUDEBNÍ VNÍMÁNÍ A JEHO OVLIVŇUJÍCÍ ČINITELÉ

Hudební vnímání můžeme chápat jako psychofyziologický proces, při kterém jedincovo vědomí zpracovává hudbu aktivním, výběrovým a smysluplným způsobem skrze jeho analyzátoři. Hudební vnímání je tedy jakási psychická tvořivá aktivita, která pomáhá zajišťovat interakci mezi vnímatelem a hudebním dílem. Jak už bylo výše řečeno, v hudebním vnímání mohou figurovat tři stěžejní pojmy a to percepce, která „zahrnuje nejenom vlastní akt vstupu hudby, jejího příjmu (recepce), ale mnohdy i její další zpracování a prožívání – hudební apercepce. Ta představuje proces, v němž se zmocňujeme nejenom

smyslové podoby hudby, ale posléze v důsledcích pronikáme i do jejího obsahu; v završení tohoto procesu se objevují určité odpovědi (responze) apercipienta v podobě úžasu, obdivu, přijetí, zapojení se (v souvislosti s tím se objevuje určité chování).“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 245) Hudební apercipce tedy na základě těchto zmíněných aspektů dosahuje podoby hudebního prožitku, jenž má schopnost ovlivňovat chování a jednání vnímatele.

Hudební vnímání jako takové může být ovlivňováno různými činiteli, mezi které můžeme zařadit zejména:

- hudební dílo, tedy objekt vnímání
- osobnost vnímatele, tedy subjekt vnímání, a jeho reakce na hudbu
- komunikativní proces, tj. aktivní hudební vnímání (Sedlák, Váňová, 2013, s. 245 – 246)

1.2.2.1 Hudební dílo

Hudební vnímání jedince je velmi ovlivněno hudebním dílem, které dotýčný v danou chvíli poslouchá, jehož konkrétní výstavba ovlivňuje povahu hudebních vjemů a struktur. Již při každodenním vnímání získává jedinec percepční zkušenosti, které přinášejí hodnotné a potřebné informace z okolního světa, a tudíž mají hlavně praktický význam. Aktivní hudební vnímání však představuje jiný druh zkušenosti, protože má oporu ve znakovém systému. Jde zde o probuzení kognitivních a citových procesů, uskutečnění specifické lidské komunikace a pomocí restrukturační hudební výstavby také o odhalení krásy, etického a citového bohatství, jež hudba obsahuje, a také o zprostředkování komplexního estetického zážitku. Vnímatel se tímto dostává z každodenního shonu a pociťuje jakési odreagování, uvolnění a jistou vnitřní očistu, zažívá tzv. katarzi. Při běžném vnímání se tedy uplatňuje zejména racionální oblast vnímatele, zatímco hudební vnímání souhrnně spojuje rozumovou, citovou, fantazijní a také často etickou složku.

Aktivitu a průběh hudebního vnímání tedy významně ovlivňuje právě významová a obsahová stránka hudebního díla s návazností na jeho odpovídající výstavbu a formu. Můžeme se tedy zeptat, proč a jakým způsobem nás hudební dílo ovlivňuje. „Hudební dílo lze považovat za realizovaný výsledek záměru a uměleckého procesu řízeného skladatelovou osobností. Jeho podstatou je tvůrčív umělecký vztah ke skutečnosti. Ten

souvisí s možnostmi hudebně obsahového sdělení a je prvotní záležitostí hudební estetiky, sémiotiky a sémantiky.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 246)

1.2.2.1.1 Hudební znakový systém

Z muzikologie vznikla nová disciplína a to hudební sémiotika, v rámci které hudba disponuje specifickým znakovým a sdělovacím systémem, jenž je oproti jazyku dorozumivacího charakteru rozdílný. Tato hudební disciplína má za úkol pracovat se specifickými pojmy jako je znak, znaková situace, hudební komunikace, paradigma, syntagma atd. Znak představuje jednotu dvou stránek a to materiálu znaku, tedy například zvukového materiálu, a dále významu, jenž je zprostředkovatelem vztahu ke světu. Hudební znaky disponují velkým množstvím speciálních informací, které vytvářejí hudební význam. „Pochopení významu znaků se neuskutečňuje náraz, ale má procesuální charakter a závisí nejen na individuálních dispozicích vnímatele a na konkrétních podmínkách percepce, ale i na schopnosti subjektu provést významovou rekonstrukci předkládaného díla.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 247) Je třeba si v rámci tohoto systému uvědomovat, že vše zmíněné je součástí složitého víceúrovňového sociálně-kulturního a individuálního psychického procesu v komunikačních vazbách od skladatele díla k dílu, přes interpreta až po posluchače.

Hudební znaky tedy specificky komunikují skrze umělecké dílo a určitým způsobem regulují psychické vnímání, mají dále schopnost vyvolávat asociace v jedincovo vědomí a pojit hudební strukturu s daným obsahem. Dle Ch. S. Peirce můžeme znaky rozdělit do tří základních kategorií. První z nich je ikona, která představuje podobu vlastností hudby a reality. Můžeme sem zařadit například zvukomalbu, dušomalbu, práci s příznačnými motivy atd. Druhou kategorií je index, který představuje příčinnou souvislost, tedy například tóny různé výšky mohou vyvolávat asociaci jasu či naopak temna, stoupající či klesající melodie může navodit pocit neklidu, štěstí nebo naopak klidu či smutku, měnící se rytmus dané skladby může způsobit různé pocity od nudy až po neklid, konsonance zase může vzbudit pocit klidu a disonance naopak pocit vzrušení atd. Třetí kategorií je symbol, který představuje určitou hudební strukturu, jež u vnímatele v rámci jeho předchozích zkušeností vzbuzuje představu z jisté životní situace. Může to být například fanfára symbolizující slavnost, chorál symbolizující víru, hymna symbolizující stát, pochody budící veselou nebo smutečnou náladu atd. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 247 - 248)

Výše zmíněný pojem paradigma v hudbě představuje soubor znaků, „které jsou obecně k dispozici (paradigma stylu, žánru, jednotlivého autora apod.). Obecné paradigma hudby znamená např. vlastnosti tónů a znaky jednotlivých výrazových prostředků, jevy vzniklé v historickém vývoji hudby (mody, škály apod.), pravidla pro seskupování hudebních tvarů (tvorba melodie, vedení hlasů, formotvorné principy, tektonické zákonitosti) apod. Vývoj těchto pravidel je kontinuální, generalizuje se průběžně z jednotlivých syntagmat (např. při seskupování různých délek tónů a jejich akcentací vznikají rytmické figury typické pro určitý tanec a zobecněním se stávají základem paradigmatu této skutečnosti).“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 248)

Během aktivního vnímání hudebního díla jedinec zaznamenává nejen strukturu díla a uspořádání jeho dílčích částí, ale také skladebně-významové znaky v rámci druhů, žánrů, stylů a dalších stránek vnímané hudby. Protože je hudební skladba vždy odrazem jisté doby či epochy, je do určité míry ovlivněna v rámci dobových estetických norem a požadavků, a tuto hudební diferenciaci musíme chápat jako souhrn jednotlivých paradigmat, do kterých je potřeba proniknout a porozumět jejich sdělením. Posлуhač by měl v tomto případě věnovat čas předběžné poslechové průpravě, aby byl poté schopen například odlišit hudební řeč baroka a romantismu, artificiální a nonartificiální hudby atd. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 248 – 249)

1.2.2.1.2 Sémantická stránka hudby

Sémantičnost v hudbě, tedy hudební obsah, je velmi stěžejním tématem hudební estetiky. „Obsahem v hudbě se rozumí umělecky zachycený tvůrcův vztah ke skutečnosti, promítnutý ve smyslově vnímatelné hudební obrazy. Ty ztvárňují také myšlenkový a citový svět společenské epochy, v níž dílo vznikalo. Symbolizují životní události, atmosféru doby, citové prožitky a myšlení skladatelovo, mravní a politické názory a postoje. Umělecky zprostředkovávají i náměty sociální, humanitní, filozofické, národnostní apod.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 249) Skladatel v rámci tvorby hudebního obsahu tedy nečerpá pouze z inspiračního, empirického či vědeckého zdroje nebo ze syžetu. Dává si za úkol zpracovat hudební námět tak, aby byl vyjádřen výrazovými prostředky, které odpovídají programu a názvu díla, a aby měl jistou hudební výstavbu a formu, kterou má dílo mít. V obsahu díla tedy nemáme spatřovat skutečné společenské či přírodní jevy, ale „lidské vztahy skladatele

a posluchače k této skutečnosti, vyjádřené konkrétními a typickými uměleckými obrazy.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 249)

Některé směry, například estetický formalismus, však v hudbě nedokázaly zachytit mimohudební skutečnost a celkově rozporovaly to, že by hudba mohla vyjadřovat určitý význam či obsah, přičemž ani nebyla brána v úvahu historická proměnlivost ve spojitosti s hudebně-estetickými normami, funkcemi a hodnotami. Nový přístup spatřujeme u O. Zicha, který hudbě nepřiznává pouze schopnost probudit v jedinci jakési mimohudební představy, ale také představy významové, jež jsou vytvořeny na základě propojení hudebního vyjádření a okolní reality vyjadřující jistou podobnost, tedy například spojení hudebního vyjádření a lidových či historických motivů, spojení hudby a malby v rámci přírodních či společenských jevů apod.). Výzkumy mnohých badatelů prokázaly, že je hudba nositelkou určitého sdělení, které můžeme vědecky doložit, a tím také může nést jistý obsah. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 249 – 250)

V rámci těchto myšlenek můžeme považovat i intonaci za nositelku hudebního obsahu z hlediska jejích určitých výrazových prostředků, „vykrytalizovaných v společensko-historickém vývoji hudby v melodicko-rytmické obraty a útvary, které tvoří charakter určitého vývojového stupně a určité hudební epochy.(...)K podstatě intonace jako estetického jevu se vyjádřil i A. Sychra, který ji chápal jako nejmenší hudební jednotku, která je obsahově a zvukově do té míry samostatná a jednoznačná, že je schopna poukazovat ke konkrétnímu žánrovému, emocionálnímu a představovému okruhu.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 250) Hudební žánr pak představuje pevné rozvržení a uspořádání hudebních koncepcí a výrazových prostředků, které mají souvislost s určitou funkcí, společenskou situací a atmosférou doby.

Co se tedy sémantičnosti v hudbě týče, sémantický princip, jenž sám skladatel využívá a vkládá do hudebních jednotek, byl měl vnímatel skrze percepční proces úspěšně dekodovat. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 250)

1.2.2.1.3 Výstavbové změny hudebního díla ovlivňující psychiku vnímatele

Při poslechu hudebního díla jedinec neustále vnímá jisté změny, které se časově odvíjí od struktury díla. Tato nekonečná proměnlivost se vztahuje k tvůrčí invenci daného skladatele, který hudební dílo tvoří svým originálním a neopakovatelným způsobem. „Jde o variabilitu

v melodické, rytmické, tempové, dynamické i tonální struktuře, ve způsobu instrumentace, kompoziční techniky, skladatelského stylu apod. Tyto změny způsobují v psychice stavy napětí, uvolnění, napjatého očekávání a zvedají výrazně hladinu percepční aktivity.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 251) V rámci svých hudebních zkušeností a schopnosti jistého předvídání může posluchač odhadnout nástup i průběh těchto změn. To se samozřejmě týká hlavně skladeb, které mají konvenční hudební výstavbu a ustálenou kompoziční techniku. Je pak poměrně složitější vyznat se v dílech, která svou kompoziční technikou opouštějí tradice a přinášejí jisté neobvyklé struktury, a to hlavně pro méně vzdělaného posluchače.

Při prvním poslechu daného díla bývají prožitky těchto změn velmi silné, avšak při jeho opakovaném poslechu a v rámci odlišné psychické situace může vnímatel zachytit jiné výstavbové změny, které předtím nepostřehl. Osobnost vnímatele je tedy každým vnímáním, se kterým souvisí zachycení nových pocitů a zážitků, výrazně a dynamicky ovlivněna, přičemž mu tento proces umožňuje dokonaleji analyzovat hudební dílo a tím také získat hlubší a komplexnější prožitky. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 251)

1.2.2.2 Osobnost vnímatele

Jako dalším a velice významným ovlivňujícím činitelem v rámci vnímání hudby je právě sama osobnost vnímatele, která disponuje jistou hudební vybaveností, kam můžeme zařadit kvalitu hudebních schopností a dovedností vnímatele, jež zahrnují jak poslechovou, tak i reprodukční stránku. Kromě hudební vybavenosti můžeme v osobnosti vnímatele najít také jeho percepční styl, temperament, charakterové vlastnosti, motivaci nebo emocionální a percepční citlivost spojenou s hubou. Jak už bylo zmíněno, hudební vnímání samozřejmě do značné míry ovlivňuje jedincovo všeobecné a hudební vzdělání, životní a hudební zkušenosti, hudební zájmy, postoje a hudební preference. Tyto osobnostní složky pak představují jakýsi výběrový filtr, přes který však jedinec nikdy nezachytí ve vnímané hudbě zcela vše, co sama obsahuje a nabízí, ale hlavně to, co jedinec chce a dovede vnímat. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 259)

S tímto souvisí velmi zajímavý poznatek z oblasti neurofyziologie a to, že existuje jistý rozdíl mezi mozkiem hudebníka a nehudebníka. Rozdíl by však dle studií neměl být vrozený, ale měl by být tvořen na základě postupného zabývání se hudbou již od raného věku a následně

také na základě jeho intenzivního pokračování nejlépe až do dospělého věku. Jedná se o rozdíly funkční a strukturální povahy hlavně v oblasti corpus callosum, jež představuje část mozku, která obsahuje širokou oblast nervových vláken spojující pravou a levou mozkovou hemisféru, a mozečku, který je důležitý z hlediska koordinace a časové kontroly sekvenčních pohybů. U hudebníků, a zejména u těch, kteří začali provozovat hudební činnost již před sedmým rokem svého života, výzkum zaznamenal zvětšení objemu obou zmíněných částí mozku oproti těm, kteří se hudbě nikdy nevěnovali nebo s ní začali až v pozdějším věku. (Franěk, 2005, s. 116 – 118) Je tedy jasné, že odlišnost v hudebním vnímání nesouvisí pouze s psychikou vnímatele, ale také s jeho fyziologickou výbavou a je tedy potřeba brát tyto složky jako propletený celek, který dotváří osobnost vnímatele.

1.2.2.2.1 Typologie vnímatelů hudby a hudebního vnímání

Kvalita hudebního vnímání závisí na osobnostech vnímatelů, které jsou v rámci jejich rozmanitosti a rozdílných psychických procesů značně rozdílné, a tedy i vnímaná hudba působí na každého posluchače odlišně a každý si z ní odnáší svůj vlastní hudební prožitek. Na základě snahy hudební psychologie vytvořit jisté objektivní modely, které by postihly podobně vnímající a prožívající skupinu jedinců, „vznikly pokusy o různé typologie hudebního vnímání a vnímatelů hudby, založené morfologicky, fyziologicky, psychologicky i sociologicky.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 259) Přehled těchto typologií je představován z psychologického pohledu a pohledu percepčních procesů, jenž jsou podmíněné hudbou. Nejedná se tedy převážně o vymezení typologie osobnosti hudebního jedince, ale zejména o vytyčení těchto hudebních percepčních procesů.

První pokus o typologii hudebního vnímání podmiňující hudební prožitek rozděluje posluchače na dva protikladné typy. E. Gurney tyto dva typy nazývá jako:

- nedefinovatelné nebo-li nepostižitelné – posluchač tohoto typu nedokáže postihnout strukturu dané skladby a odnáší si pouze hudební prožitek založený na pouhém hudebním dojmu (většinou u posluchačů méně hudebně vzdělaných a rozvinutých)
- rozumově postižitelné nebo-li strukturující – posluchač tohoto typu díky svým hudebním znalostem a zkušenostem dokáže plně proniknout do struktury dané

skladby a pochopit její hudební sdělení (u posluchačů hudebně vzdělaných a rozvinutých)

R. Müller-Freienfels vycházející z teorie německého filozofa F. Nietzscheho vytvořil z hlediska větší variability hudební percepce významnější typologii a to na základě dvoupólovosti vnímání:

- vciťování – hudební vnímání provází senzomotorické složky, výrazné asociace ve spojení s představami a city
- kontemplace – hudební vnímání je provázeno soustředěným přemýšlením, rozjímáním, meditací, díky kterým je poznání výstavby a formy skladby realizováno na základě jisté racionality

Následně toto dvoupólové vnímání pak rozšiřuje do vícero typů:

- smyslový typ posluchače – jedinec hudbu vnímá zejména svými smysly a nechává se unášet zněním hudebních útvarů
- motorický typ posluchače – tento typ posluchače se vyskytuje velmi často a můžeme ho též nazvat typem pohybovým, přičemž z hlediska vnímání hudby nejvíce tíhne k její metricko-rytmické stránce
- imaginační typ – hudba u tohoto posluchače probouzí fantazii, různé představy a asociace a proto také s libostí vyhledává prvky zvukomalby a programní hudbu
- citový typ – posluchač se nechává v rámci silného spoluprožívání hudby inspirovat zejména k intenzívním emocím
- rozumový typ – tento typ posluchače všechny hudební vjemy a zážitky zpracovává především na základě svého rozumu bez účasti hlubších citů

Další typologii hudebního vnímání vytvořila v 50. letech na území Polska J. Wróblowa-Koblewska, která za tímto účelem vybrala posluchače, jejichž kvalita hudebního vzdělání a rozvoje byla více či méně rozdílná. Na základě tohoto experimentu poté rozdělila posluchače do pěti typů z hlediska vnímání a prožívání hudby:

- polysenzorický, tj. vícesmyslový typ – posluchač vnímá hudbu na základě sluchových, zrakových, pohybových představ či jejich kombinací a často u něj

nacházíme zrakové asociace ve formě synestézií a fotismů (u hudebně nadaných jedinců jako např. N. A. Rimskij-Korsakov, F. Liszt atd.)

- představový typ – jedinec disponuje množstvím představ vnímané hudby, které se uchovávají v paměti z dřívějšího poslechu, a také množstvím nových či původních představ vzniklých za přítomnosti fantazie

- interpretující typ – posluchač tohoto typu nachází v hudebním znění obsah a symbol, který pak přenáší do mimohudebních představ a následně do slovního vyjádření (většinou posluchači egocentrické povahy, kteří vnímají hudbu skrze sebe a vlastních pocitů a prožitků)

- formově-analytický typ – tento typ posluchače v hudebním díle hledá jeho formu a strukturu, způsob interpretace a dále se snaží postihnout novost a originalitu hudební výstavby (posluchač vnímá a prožívá hudbu zejména na základě intelektuálního charakteru)

- averzní typ – jedinec tohoto typu má velmi záporný vztah k hudbě obecně nebo pouze k jejím některým druhům či hudebním žánrům, a nebo se k ní staví lhostejně

Co se ovšem nechuti k hudbě týče, je poměrně neobvyklá a můžeme ji najít u lidí, kteří trpí vadou sluchu nebo určitou psychickou poruchou spojenou s neurotismem. Méně hudebně vzdělaní lidé často více než k hudbě artificiální, která pro ně ve většině případů představuje zvukový chaos, tíhnou k hudbě nonartificiální jednak proto, že ji dennodenně poslouchají skrze masmédiá a také díky její relativně jednodušší a přehlednější struktuře. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 259 - 261)

Z hlediska psychologie a sociologie vytvořil velmi zajímavou a originální typologii vnímatele hudby německý muzikolog a sociolog Th. W. Adorno. Typologie je značně založena na vrozených dispozicích vnímatele, ale také na jeho hudební průpravě, jež může zapříčinit rozvinutí hudebně percepčních schopností. Rozlišuje typy posluchačů od toho nejvíce hudebně vzdělaného k tomu nejméně hudebně vzdělanému takto:

-
- hudební expert – proniká do struktury hudebního díla a vnímá přitom průběh, složitost i hudební sdělení skladby (zejména profesionální hudebníci s odborným vzděláním)
 - dobrý posluchač – posluchač bez hudebního vzdělání a znalosti zákonitostí hudební tektoniky a formy, který však bezpečně chápe specifickou hudební řeč a umí porozumět jejímu významu a obsahu
 - vzdělaný posluchač – má obecně přehled o hudbě a skladatelích, ale v rámci hudebního vnímání se spíše soustředí na percepční proces a na sebe a právě to je příčinou nepostihnutí odvíjející se struktury hudební skladby
 - typ emocionálního posluchače – tento typ posluchače hudbu vnímá především na základě citové sféry a pudů, přičemž je tímto utlumena jeho racionální složka a posluchač skrze hudbu prožívá různé neskutečné představy a fantazijní snění
 - typ posluchače hudby pro zábavu – dává přednost především zábavné hudbě, která dráždí jeho smysly, přičemž je tímto oslabena motivace poslouchat jakoukoli jinou umělecky orientovanou a složitější hudbu (posluchače tohoto typu je těžké ovlivnit pedagogickým působením)
 - typ hudebně lhostejného nebo nehudebního jedince – tento typ je k vnímání hudby lhostejný a nebo k ní má špatný vztah, který může být způsoben patologickými jevy, do kterých můžeme zařadit určitou poruchu nebo také škodlivé sociální vlivy blokující přirozený hudební rozvoj jedince již od raného dětství

Vlastní typologii hudebního vnímání založenou na dvoupólovosti vytvořil již zhruba před 50 lety český estetik a skladatel O. Zich, ale nebudeme ji zde rozvádět, protože si je velmi podobná s typologií hudebního vnímání Freienfelse, kterou již máme výše popsanou. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 262 - 263)

Všechny výše uvedené typologie hudebního vnímání se značně liší „podle volby třídících kritérií, výběru pokusných osob i hudby samé a podle hodnocení získaných údajů. (...) Slučují se v nich často charakteristické rysy percepčního procesu a prožitku s osobnostními variantami posluchačů hudby (s jejich rysy, hodnotícími postoji a vztahy k hudbě).

Základním problémem každé typologie je, že nemůže postihnout téměř nekonečnou variabilitu vnitřních předpokladů člověka k chápání a prožívání hudby.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 263) V reálném životě se pak neseťkáme s posluchačem čistého a ostře vyhraněného typu, ale naopak můžeme často potkat posluchače, který v sobě slučuje vícero typů najednou, z nichž některý může vystupovat do popředí.

1.2.2.3 Hudební vnímání jako aktivní proces

Během hudebního vnímání posluchač zapojuje veškeré dosavadní hudební zkušenosti, probouzí emocionální, imaginativní a myšlenkové procesy a v rámci přijímání estetického hudebního sdělení si odnáší umělecký prožitek. Ten působí jako ovlivňující činitel hudebního myšlení vnímatele a jeho citového a myšlenkového světa. Vnímatel je takto ovlivňován nejen v průběhu hudebního poslechu, ale také po jeho skončení a to často i na velmi dlouhou dobu. Působení vlivu na posluchače spatřujeme v jeho motivační oblasti, postojích k vnímanému dílu a obvykle i v chování a jednání. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 263 – 264)

Při vlastním hudebním vnímání sledujeme tři roviny, přičemž tou první je rovina momentální přítomnosti, tedy aktuálně probíhající slyšení ve smyslové rovině, v rámci kterého je hudební dílo zpracováváno vyššími poznávacími procesy. Jako další je rovina blízké budoucnosti, ve které posluchač využívá určitého předvídání, tedy anticipace. V této rovině vnímání posluchač operuje se svou hudební zkušeností, která má s vnímaným dílem určitou podobnost, a očekává, že při jejím vnímání tyto podobné prvky a osvojená schémata zachytí a vnímané dílo tedy konfrontuje s vlastní představou. Poslední rovinou je rovina bezprostřední minulosti, ve které posluchač využívá hlavně krátkodobé a operační paměti a myšlenkových operací, které zajišťují „kontinuitu právě vnímaného s právě odeznělým, komparaci a pochopení vztahů mezi výrazovými prostředky a formotvornými principy. Jde o jakési zpětné slyšení, tj. o konfrontaci již percipované části skladby s dosavadní hudební zkušeností vnímatele i s tím, co bylo očekáváno, neboť v plynoucím čase se anticipovaná budoucnost brzy stává minulostí.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 264)

Aktivní vnímání hudby je v podstatě autentický tvořivý proces, při kterém si posluchač vnímané dílo na základě vlastní hudební zkušenosti, právě probíhajícího citového rozpoložení, schopností a poslechových dovedností či zájmu, sám přetváří ve své mysli, je

tedy jakýmsi spoluautorem vnímaného díla. Tvořivé prvky se pak projevují i v estetických soudech a hodnotících kritériích daného díla. V nadcházejících podkapitolách si blíže představíme dílčí percepční akty, které vnášejí do procesu aktivního hudebního vnímání tvořivé prvky. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 264)

1.2.2.3.1 Anticipace

Anticipace je výrazným tvořivým prvkem hudebního vnímání, přičemž může vzniknout ještě před zahájením vnímání, kdy posluchač na základě daného hudebního okruhu očekává jistý účinek ať už z hlediska psychického rozpoložení nebo některého druhu zábavy či odreagování. Může také očekávat jisté mimohudební podněty, které mu pomohou v tvorbě z hlediska jiného uměleckého směru, nebo také vybavení estetické a etické citové sféry. „Pro hudební vnímání má však větší význam předvídání uskutečňující se až v průběhu percepčního aktu. V časovém proudu znějící hudby jsou kratší či delší výstavbové celky podrženy operativní pamětí v našem vědomí. Anticipace pak časovým předstihem umožňuje plynule spojovat odeznělé, aktuálně znějící a předvídané části v celek. Tak se zajišťuje nepřetržitost vnímání, strukturace hudby a uchopení smysluplných celků.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 264)

Anticipaci ovšem chápeme jako pravděpodobnostní prvek, který vzniká na základě hudební zkušenosti a paměti vnímatele. Pravděpodobnost je zvýšena, pokud se v průběhu hudebního vnímání objevují často opakující se výrazová spojení, skladby v konzervativním slohu či z hlediska výstavby velmi jednoduché a opakující se prvky, které například často nalezneme v tanečních žánrech. V rámci znalosti zákonitostí tonality, může posluchač předvídat utváření melodie či harmonie a ve spojitosti s hudební výstavbou může také zachytit a předvídat hudební celky jako je motiv a téma. Hudební proud může dále v aktivně vnímajícím jedinci evokovat jisté metricko-rytmické vztahy, které najdeme zejména u skladeb s pravidelnou rytmickou strukturou a to například u určitých pochodů či tanců. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 264 - 265)

„Anticipace hudební struktury podněcuje řadu tvořivých sensorických a poznávacích aktů, které jsou neoddělitelně spjatý s citovými procesy. Zasahuje přímo logiku hudební výstavby, umožňuje analýzu a syntézu hudební tkáně a posiluje představivost a hudební myšlení.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 265)

1.2.2.3.2 Percepční zaměřenost

Mezi anticipací a percepční zaměřeností je významná vazba, která tvoří základ pro regulaci vnímání hudby. Percepční zaměřenost popisují gruzínští psychologové D. N. Uznadze a A. S. Prangišvili jako „primární celostní stav subjektu, který se váže k daným obsahům vědomí a zaměřuje se na činnost vztahující se k určitým objektům a potřebám. Obecně vyjádřeno: je to dispozice jedince k určitému způsobu reagování, vzniklá v psychice vnímajícího subjektu v součinnosti vědomých a nevědomých procesů. Zvláště v krátkodobém trvání se projevuje obyčejně jako nevědomý stav.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 265) Percepční zaměřenost se tedy projevuje jistou koncentrací pozornosti a zaměřenosti na určité objekty a dále v ní najdeme i motivační složku, která obsahuje kognitivní, emocionální, hodnotové i tvořivé momenty.

V rámci kognitivní nebo-li poznávací zaměřenosti zapojujeme při vnímání určité hudební zkušenosti, díky kterým dobře pochopíme hudební výstavbu a význam, a dále také vědomosti, které mají spojitost s hudebně vyjadřovacími prostředky a formou vnímaného díla. Na základně hodnotové nebo-li axiologické zaměřenosti vzniká během vnímání průběžné hudební hodnocení v rámci toho, co posluchač považuje za zajímavé a podstatné. Tvořivá nebo-li kreativní zaměřenost pak dává jedinci možnost vžít se do pozice samotného interpreta hudebního díla a tím i do jeho psychických procesů a chování či do instrumentálních a vokálních úkonů. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 265 – 266)

1.2.2.3.3 Individuální hudební zkušenost

Individuální hudební zkušenost má z hlediska síly prožitku a obsahové účinnosti hudby zásadní vliv. Postihnoutí jejího charakteru je však poměrně obtížné a to zejména díky neopakovatelnosti vývoje osobnosti vnímatele a jeho subjektivního vztahu k okolí. Hudební zkušenost jedinec získává na základě vlastní praktické hudební činnosti, dále tím, že proniká do hudební kultury a odkazu předešlých i současných generací a hlavně pak tím, že operuje s různým hudebním materiálem, do kterého spadají hudební intonace. Vedle momentů čistě subjektivního rázu můžeme v odrazu hudební zkušenosti najít také sociální vlivy, které prostupují hudbou v rámci jejího styku a vývoje a odkazují i na mimouměleckou oblast. Z hlediska kulturního a společenského vývoje si tedy lidé osvojují zažité smyslové jevy a vzorce, díky nimž si pak během vnímání vytváří jisté percepční schémata a modely.

„Vnímání je tedy schopno odhalit smysl a význam podnětů na základě předcházející zkušenosti. V hudbě zprostředkovávají osvojená schémata průnik do tónové organizace, výrazových prostředků, kompozičních norem, žánrové a stylizační charakteristiky. Ty nesou potencionálně obsahové a komunikativní hudební významy, jež se utvářely v historicko-společenské praxi.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 266 – 267) Jedinec tedy v rámci hudebního vnímání zachytí a upevní v paměti přicházející podněty, které poté mají vliv na výběrové hudební vnímání a tím upřednostní ty informace a podněty, jež jsou opravdu důležité.

1.2.2.3.4 Představy v hudebním vnímání

Percepční vnímání se neobejde bez hudebních představ, které se dělí na představy paměťové, anticipační, cílové a fantazijní. Podporujícími představami aktivního vnímání hudby jsou paměťové představy, které zobrazují vybavené stopy předcházejících vjemů. Anticipační představy však dokonce mohou v rámci času předběhnout hudební proud a nasměrovat vnímatele i k cílové představě vnímané hudební skladby. Nejvýznamnější funkci z hlediska aktivity vnímatele však plní fantazijní představy. „Vznikají výrazným přepracováním vjemů a psychických obsahů a jsou zpravidla syntézou několika paměťových stop zprostředkovaných i zrakovým analyzátozem. Přepracování se děje štěpením, zmenšováním či zvětšováním paměťových obrazců, vynecháním nebo přidáním detailů, zesílením vedlejších vlastností nebo vytvořením nových vztahů mezi již existujícími představami.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 267) Tyto nové útvary naší fantazie, které se plodí v rámci předchozí zkušenosti, slouží jako jakýsi odlet od reality do subjektem vytvořeného imaginárního prostoru. Fantazijní představy plní tedy jakousi osvobozující funkci a mohou vykazovat i jisté psychohygienické a terapeutické účinky. Posлуhač se díky těmto představám může dostat i do tzv. denního snění, které může provázet citové prožívání, zamyšlení, hloubání nebo obecné uvolnění, v rámci kterého můžeme mít i pocit jakéhosi „zastavení času“. Tvořením fantazijních představ jedinec jistým způsobem uniká do svého vlastního smyšleného světa a plní si v něm svá neuskutečněná přání. „Proud fantazijních představ v denním snění může být řízen buď logikou a výstavbou hudebního díla a jeho sdělovacími možnostmi, nebo pokračuje po navození hudbou autonomně dál podle asociačních zákonů, obohacen často ještě hudebními představami zprostředkovanými i jiným než pouze sluchovým analyzátozem.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 267)

1.2.2.3.5 Asociace a jejich aktivizující úloha

„Smyslové asociace uskutečňující se na základě dočasných nervových spojení a asocičních zákonů (současnosti, následnosti, podobnosti, kontrastu a příčinnosti) jsou specifickou podmínkou aktivního a plnohodnotného hudebního vnímání.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 267 – 268) Mají v něm v podstatě nepřetržitě uplatnění. Na množství a druh vytvořených asociací má značný vliv výstavba hudebního díla, posluchačovy dispozice, jeho představivost, fantazie a také poslechové zkušenosti.

Mezi základní druhy asociací řadíme tónomalbu nebo-li zvukomalbu, která může prostřednictvím výrazových prostředků vyjadřovat mimohudební jevy, jenž se akusticky podobají či shodují. V rámci přírodních jevů to může být například šumění potůčku, zpěv ptáků, údery hromu, dusot koní atd. Z hlediska konkrétních životních situací můžeme pomocí typických hudebních nástrojů vyjádřit například hon divé zvěře, tanec, svatbu, pohřeb apod. V některé z předchozích kapitol uvádím pojem dušmalba, který v této souvislosti zavedl již zmiňovaný O. Zich, a tento termín se dotýká hudebního zobrazení psychických procesů a stavů jako je radost, smutek, naděje, strach apod.

Dalším druhem je asociace mezi hudbou a slovem, která má původ ve sluchovém a hlasovém orgánu, v němž se tyto lidské projevy tvoří. V rámci hudby i řeči se setkáme ve vyšší či nižší kvalitě s výškou, rytmem, tempem, intenzitou, přízvukem, dynamikou či témbrem. Na tomto základě vznikla hudební a řečová melodie, přičemž mezi nimi nacházíme značné rozdíly. Řečová melodie není závislá na intervalech ani na tónině jako je tomu v hudbě, přičemž často prostupuje spíše malými tónovými odstupy (mikrointervaly). Jedinec může zachytit komplexně její melodickou křivku, výškový obrys či rychlost jejího stoupání a klesání. Z velké části se v ní uplatňuje glissando (výškové klouzání po tónech), avšak v hudbě tuto techniku nacházíme jen zřídka a to zejména u zpěváků nebo některých instrumentálních hráčů, kterým slouží zejména jako výrazový prostředek. V hudbě dále striktně oddělujeme výšku jednotlivých tónů, což je v rámci výškového kontinua řeči neuskutečnitelné.

Dalším základním druhem jsou asociace zrakové, které hledají podobnost ve vizuálních charakteristikách v rámci hudební a mimohudební reality. Díky zrakovým vjemům a prožitkům se pak uvnitř vnímatele rozehrává jeho představivost a tento stav vyvolává

zejména hudba programní, která z hlediska svého propojení se skutečným světem a jejím uměleckým ztvárněním zprostředkovává nejen sluchové, ale i zrakové podněty, jež můžeme zachytit například v obrazech přírodních krás, východu a západu slunce, měsíčního svitu nad hladinou moře apod. V dnešní době je propojení sluchu a zraku velmi časté a můžeme ho vidět v různých filmech nebo reklamách. Bohužel zde spíše převažuje vizuální složka a ta sluchová většinou ustupuje do pozadí, což může mít neblahý vliv na jedince, který se tak stává pasivním konzumentem, jenž má díky tomuto ostatní smysly otupělé.

Posledním základním druhem asociací je barevné slyšení, které je z hlediska psychologie velmi zajímavé, a projevuje se tak, že se v rámci vnímané hudby kromě sluchových vjemů dostávají také vjemy barevné, aniž by vnímatel sám zapojil svůj zrak. Vnímatel tedy v přicházejících tónech na základě vlastní představy spatřuje různé barvy, které se mohou různě měnit dle výšky či tónu znějících tónů, určité znějící oktávy, intervalů, tónin dur nebo moll apod. Tyto sluchové vjemy, na základě kterých se tvoří zrakové nebo-li barevné představy, nazýváme fotismy (viz. kapitola výše) a právě jimi disponovali mnozí hudební skladatelé jako F. Liszt, N. Rimskij-Korsakov, A. N. Skrjabin či L. Bernstein nebo D. Ellington a další. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 268 – 272)

1.2.2.3.6 Pohybová složka v hudebním vnímání

„Výzkumy pohybových složek a hudební i životní zkušenost při vnímání potvrzují, že motorické reakce nevznikají náhodně, ale z procesuálního, časově-prostorového charakteru hudby, z jejího dynamismu a z její vnitřní pohybové stránky. Jsou organicky spjaty s jednotlivými vyjadřovacími prostředky, s hudebním výrazem a formou. V hudebním vnímání konkretizují výstavbový materiál, urychlují tvorbu adekvátního zpracování hudby v psychice vnímatele, a tím posilují její prožívání a porozumění. Aktivizují hudební představy, a vnášejí tak do vnímání nepostradatelné tvořivé prvky.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 273)

V aktivním vnímání hudby a jejím prožívání jsou tedy motorické složky a pohybové zkušenosti z hlediska hudební psychologie podstatné a obecně uznávané. C. Stumpf, W. Köhler a další prostřednictvím výzkumu zjistili, že se při vnímání hudebních struktur aktivizuje vokálně motorický aparát, což se projevuje na základě lokalizace svalových pocitů v oblasti hlasivek a hrtanu, které se shodují s vnímanou výškou tónů. Tyto svalové pocity však nesouvisí pouze s pěveckým aparátem, nýbrž také s ostatními výkonnými složkami,

přičemž zde hraje podstatnou roli typ vnímané hudby a percepční zaměřenost vnímatele. Silný vliv pak mají na posluchače dynamické složky hudby, kam řadíme např. metrum, rytmus, dynamiku atd.

Typ tělesných pohybů i jejich pouhé motorické představy bývají ovlivňovány v rámci žánrové charakteristiky vnímané skladby. „Užití hudební žánry (lidová píseň, tanec, pochod), které umělecky odrážejí určitou životní situaci, vyvolávají stálé pohyby, odpovídající jejich výstavbě a funkci (tanec a pohyb slouží mimo jiné i ke kolektivnímu pohybovému sjednocení, pracovní píseň k soustředění pracovní energie i k vytvoření nálady vedoucí k vyššímu výkonu apod.)“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 274) Při vysoko znějících tónech či vysoko položené melodii si může posluchač představovat lehké a graciózní pohyby, avšak z hlubokých tónů a nízko položené melodie může naopak cítit jakousi vleklost či těžkopádnost.

Při sluchovém vnímání si často posluchač vybavuje také vizuální představy a pocity pohybových úkonů, jenž jsou vykonávány interpretem prostřednictvím hudebního nástroje, a ty pak řadíme do tzv. vžívacího přístupu k hudbě, který nás nadneseně řečeno nechá unést a pohltnout hudbou. „Hudební vžívání je zprostředkováno vtělesněním, tj. bezděčnými pohyby hlavou, rukou, tělem vykonávanými nebo jenom představovanými, které svou frekvencí reagují na tempo, pravidelností, úsečností, vláčností atp. na hudební výstavbu a energii do hudby i její interpretace vložené.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 274 – 275)

1.2.2.3.7 Interpretační apercpe

Toto sousloví představuje vědomé dotváření hudební skladby samotným vnímatelem a můžeme ho chápat jako jakési spojení a vyústění všech předchozích percepčních aktů. Díky paměťovým vzorcům, které posluchač používá hlavně během hudebního vnímání stejných či podobných útvarů, může v rámci hudby dobře třídit, srovnávat či postihovat její podoby, rozdíly, kontrasty, a může prožívat a vlastním způsobem dotvářet hudební obsah. Proces dotváření hudebního obsahu zpravidla řídí hudební výstavba a hudební význam i některé tvarové zákonitosti, známé z celostní a tvarové psychologie a upevněné v percepční zkušenosti. „Ve vlastním procesu percepce se již v tomto přímém kontaktu posluchače s hudebním dílem průběžně objevují intuitivní prvky hodnocení (líbí-nelíbí), které postupně

v závislosti na restrukturaaci hudebního díla a pronikání do jeho obsahu přerůstají v hodnotící soudy, týkající se kvality díla i jeho interpretace.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 275) Posлуhač si v rámci tohoto procesu uvědomuje, zda vnímané hudební dílo vnímá pozitivně či negativně a na základě toho si pak utváří k tomuto druhu hudby určitý vztah. Pokud si posluchač vytvoří k vnímanému dílu pozitivní postoj, je velmi pravděpodobné, že ho bude poslouchat opakovaně a to obvykle způsobí vznik vyšší úrovně kognitivních i emocionálních účinků hudby na psychiku posluchače a také vznik jistého působení na jeho jednání i konání.

1.3 HUDEBNÍ PROŽÍVÁNÍ

Prožívání představuje individuální a subjektivní proud psychických obsahů odehrávající se ve vnitřním světě jedince a je také základní složkou jeho psychiky a vědomí. Prožívání zahrnuje tyto základní kategorie:

- psychické procesy – způsobují různorodé psychické obsahy (procesy kognitivní, emocionální, volní)
- psychické stavy – jsou průvodcem psychických procesů (nálada, napětí, tréma atd.)
- psychické vlastnosti – vznikají na základě vlastní zkušenosti a jsou determinanty psychického stavu a průběhu psychických procesů (vlastnosti výkonové, dynamizující, postojové, autoregulační atd.)

V psychice jedince se pak tyto jednotlivé psychické procesy, stavy a vlastnosti prolínají. Jedinec může prožívat jak podněty z vnějšího světa (např. různé děje či události), tak i z vnitřního světa vlastní psychiky a mysli (např. představy, myšlenky a city). (Sedlák, Váňová, 2013, s. 339) „Prožitek tvoří celek, souvislý proud vzájemně propojených dílčích zážitků subjektu. V něm se v daném časovém okamžiku střetává právě prožívané (přítomné) s minulým i budoucím.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 340)

Hudba jako umělecká transformace okolního světa a odraz vnitřního světa jedince dokáže v lidské psychice ve velmi krátké chvíli a mnohdy i bezprostředně vyvolat estetické zážitky, silné emoce, myšlenky či mravní postoje. Vyvolání těchto útvarů ovlivňuje její výstavba, ve které můžeme zachytit různé prvky melodického a harmonického napětí, vrcholů,

rozvedení, variací nebo také prvky výškových, rytmických, tempových, dynamických čiagogických kontrastů. V hudbě můžeme vnímat vtělené zážitky jako je např. radost, zármutek, očekávání či obdiv, které se vážou na prožitou minulost i přicházející budoucnost. „Hudební prožitek jako produkt psychické aktivity vytváří složitou syntézu se zvláštním hudebním obsahem, který je organizován hudebním myšlením. Není jednoduší a je spíše časovým průběhem dílčích prožitkových aktů různého charakteru. Vzniká v hudebních činnostech a kontaktech s hudbou, navazuje bezprostředně na aktivní a diferencované hudební vnímání.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 340) Zesílení hudebního prožitku mohou vyvolat momenty údivu nebo úžasu, které vznikají na základě vnímání nového a mohou tedy v jedinci probudit nové a nepoznané pocity.

Intenzitu a hloubku hudebního prožívání ovlivňuje nejenom ráz dané skladby a způsob její interpretace, ale také osobnostní a typologické zvláštnosti vnímatele a úroveň jeho pozornosti. V rámci osobnosti vnímatele je potřeba brát v úvahu také jeho celkovou kulturní úroveň, životní styl či umělecké zájmy a další. Determinantem prožívání jedince může být také jeho emocionální naladění, schopnost uvolnění a odreagování, soustředění se nebo také určitá vůle v rámci porozumění dané skladbě a následně i jejího hodnocení.

Jedince pak může v prožívání ovlivnit i sociální prostředí a také jeho důvěra k vnímané hudbě i jejímu interpretovi. Hudební prožívání tedy prostupuje celou osobností jedince, její strukturou i dynamikou. „V této jeho šíři a rozmanitosti tkví i ono všestranné výchovné působení hudbou a její funkce při utváření kladných vztahů člověka k okolnímu světu.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 341)

1.3.1 EMOCIONÁLNÍ INFORMACE V HUDBĚ

Obecně vzato je poměrně složité definovat pojem emoce, avšak dalo by se říci, že jsou komplexním jevem zahrnující zážitkovou, fyziologickou, výrazovou i behaviorální složku. Projev emocí můžeme spatřovat ve spontánních reakcích na vnitřní a vnější podněty, které jsou tedy vyvolány neúmyslně. Emoci můžeme chápat jako polaritní jev, ve kterém vždy proti sobě stojí dva protichůdné pojmy jako např. libost – nelibost, vzrušení – uklidnění, napětí – uvolnění atd. Na základě emocí tedy určujeme, zda máme k danému vnímanému

objektu pozitivní, negativní či neutrální vztah, a proto můžeme říci, že emoce v rámci hudebního vnímání a prožívání plní hodnotící funkci. (Franěk, 2005, s. 170 - 171)

Již experimenty českých hudebních výzkumníků a také novodobé výzkumy amerických hudebních psychologů v rámci emocionálního působení hudby zjistili, „že emocionální informace v hudbě má objektivní charakter a lze ji spolehlivě vyposlouchat.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 341) Dle O. Zicha v nás všechny přicházející vjemy probouzejí jisté city a nálady, a proto se snažil mezi hudbou a těmito city, které probudila, najít tu správnou souvislost. Poté operoval i s fyziologickým průzkumem a v rámci něho zkoumal jisté vegetativní změny jako např. zrychlení nebo zpomalení dechu v souvislosti s motorickými účinky hudby atd. Experiment A. Sychra a K. Sedláčka, ve kterém měly pokusné osoby hereckého zaměření vyjádřit vnímanou hudbu mimickým a zvukovým ztvárněním, potvrdil spolehlivé vyposlechnutí emocionálního sdělení z hudebních prostředků.

K. Hevnerová pak na základě slovní charakteristiky emocionálního působení vypracovala seznam přídavných jmen, která vyjadřovala přibližně stejný význam, z něhož si posluchači vybírali vhodná slova, jež vystihovala jejich prožitek z vnímané hudby. Jedinci vybírali pojmy z těchto uvedených skupin:

1. spirituální, ušlechtilý, úctyhodný, majestátní, posvátný, prostý, skutečný, upřímný
2. patetický, smutný, tristní, melancholický, žalostný, zkroušený, vážný, hrozivý
3. snivý, poddajný, jemný, sentimentální, žádostivý, prosebný, naléhavý, naříkavý
4. lyrický, mírný, rozvážný, přívětivý, rozjasněný, laskavý, klidný, stabilní, decentní, tichý
5. žertovný, hravý, náladový, zvláštní, blouznivý, nezvyklý, poutavý, vybraný, lehký, snadný
6. jásavý, veselý, živý, hýřivý, šťastný, radostný, srdečný, vynalézavý, rozzářený
7. rozveselený, vzletný, vítězoslavný, dramatický, vášnivý, horkokrevný, citlivý, vzrušený, bouřlivý, dravý, prchlivý, neklidný, nedočkavý
8. rázný, rozhodný, pevný, výrazný, výbojný, humpolácký, silný, velkolepý, euforický

Podobný princip se uplatňuje v metodě sémantického diferenciálu, kdy jsou vnímatelům poskytnuta přídavná jména tvořící bipolární dvojice jako například hezký – ošklivý, rychlý –

pomalý, silný – slabý atd., na základě kterých jedinci vyjádří obdobu svého prožitku v rámci vnímané hudby. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 341 – 342)

1.3.2 EMOCE A CITY V HUDEBNÍM PROŽITKU

Emoce a city hrají v lidském životě významnou a mnohostrannou roli. Z hlediska současné psychologie nejsou považovány za individuální a samostatné obsahy našeho vědomí, nýbrž za spojitou funkci a propojené složky celé psychické činnosti.

V rámci vzniku, povahové stránky či funkce můžeme mezi emocemi a city vnímat jisté nuance. Již výše jsme se pokusili o vymezení pojmu emoce a v rámci vnímání a prožívání hudby si také uvedli její funkci. Pojdme si nyní emoce rozlišit dle M. Nakonečného na emoce základní a vyšší. Do základních emocí, které si člověk vytvářel postupně v průběhu svého vývoje, můžeme zařadit štěstí, smutek, hněv, strach, důvěru, překvapení, očekávání či odpor. Vyšší emoce už pak představují intelektuální, morální či estetickou rovinu. Pojem cit považuje za synonymum a upozorňuje, že mnoho autorů omezuje cit na zážitek, přičemž však podstatu emocí najdeme v jejich vlastní zážitkové dimenzi. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 342 – 343) J. Linhart zase emoce spojuje s uspokojováním základních potřeb a s možnostmi adaptace na životní prostředí. City, respektive vyšší společenské city, naopak chápe jako komplikované procesy a stavy, které jsou specifickými reakcemi na vnější i vnitřní podněty a tvoří se pouze u člověka. „Jsou výsledkem historicko-společenských podmínek jeho života, vážou se k jeho činnostem a mají předmětný charakter. Trvaleji se pojí s určitými předměty a jevy skutečnosti.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 343)

Problematika emocí, citů a citového života jedince je doposud velmi málo probádanou oblastí a to hlavně proto, že city představují součást celkového a mnohdy velmi složitého prožitku. Z hlediska své variability a nesnadné přístupnosti ke slovnímu vyjádření a objektivní analýze, jsou velmi těžko definovatelné, přičemž prostupují všemi vrstvami naší psychiky. Emoce často doprovázejí motorické projevy jako mimika či gestikulace, jenž směřují jedince k jistým změnám v chování i postojích k určité situaci. Jak už bylo zmíněno v kapitole Hudební vnímání a vegetativní nervový systém, hudba a tedy konkrétněji emoce, která ji provází, může také ovlivňovat fyziologické procesy jedince (zrychlení dechu, změny v trávení, odporu kůže apod.). Emoce jsou během života obohacovány sociálními a

kulturními stimuly, zkušenostmi a prostupují tak i do vyšší mozkové oblasti a sféry vědomí. Tady poté dochází ke spojení s racionálními pochody, k aktivaci jisté nervové funkční soustavy a tím i k urychlení vnímání, myšlení a lidského jednání. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 343)

1.3.2.1 Estetické city

City můžeme rozdělit na běžné, tedy obecné, a estetické, tedy umělecké. L. S. Vygotskij popisuje city estetické jako jakýsi přetvářející jev, který stojí za hranicemi jedince, protože díky nim může měnit osobité vztahy k realitě. V jedincovo vědomí se tyto city nenacházejí izolovaně, ale tvoří neoddělitelnou součást jeho jednotné orientace a poznávání i životních postojů. Běžné city pak chápe jako individuální, jedinečné a subjektivní jevy, které doprovázejí určité životní situace, tedy např. radost z dobře odvedené práce, smutek v rámci ztráty blízkého člověka atd. Na rozdíl od běžných citů mají v sobě ty estetické mnohem větší hloubku a dynamiku, přičemž se spíše než k individuálním momentům pojí ke společensko-historické zkušenosti, hodnotovému systému, uměleckému ideálu, etickým problémům společnosti atd. Ke zevšeobecňování estetických emocí dochází v rozumu daného tvůrce i posluchače a tím pádem se mění v emoce rozumu, přičemž se přidružují k poznávacímu a hodnotícímu procesu. „Umělecké vědomí tvůrce i konzumenta se snaží prostřednictvím estetických citů zprostředkovat i to, co je společné pro zážitky mnoha lidí. Vygotskij zdůrazňuje, že „původně individuální cit se v uměleckém díle stává citem společenským nebo získává společenskou platnost... Umění je jakýmsi prodlouženým společenským citem nebo technikou citů“.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 344) Tuto vnitřní přeměnu citů označuje jako katarzi, tedy jakýsi druh očištění.

Tyto estetické city provázející hudební aktivity tvoří základ estetického prožitku a řadíme je tedy do vyšších citů. Obsahují poznávací stránku, na jejímž základě dochází k zajištění jejich předmětnosti v rámci hudebního díla, a také stránku energizující, která se projevuje v jistém vnitřním rozpoložení, radosti, údivu, úžasu, smutku apod. V rámci estetického citu nemusí být předmětnost hned z počátku vyhraněna, ale naopak může často přicházet postupně. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 344)

1.3.2.2 Propojení estetických a racionálních citů

Existují tvrzení, že hudební prožívání se často uskutečňuje zejména na bázi osvojených emocí, které se vtělily do díla tvůrce, přičemž jejich platnost se omezuje pouze na zvláštní situace. Další tvrzení zase chápou hudební prožívání jako výsledek racionálních pochodů, které jsou spojené s porozuměním hudebního sdělení. Zakódované hudební emoce tedy ve vnímání neevokují vlastní prožitek, ale pouze tyto emoce na základě poznávacích procesů sám identifikuje a uvědomí si důvod jejich vzniku. Tedy například radost, kterou posluchač v hudebním díle pomocí výrazových prostředků zachytí, nemusí nutně znamenat také prožívanou radost v rámci vlastního prožitku. Dle J. A. Slobody může hudba v rámci svého emocionálního působení jistým způsobem změnit psychický stav vnímatele a nebo být příčinou stupňování již probíhajících emocí (umocnění pocitů radosti, žalu apod.) V současné psychologii a estetice se setkáváme s názorem, že emocionální a racionální city tvoří společnou jednotu, protože „city vyvolávají často intenzivní rozumovou činnost a rozum zase zušlechťuje cit tím, že ho zbavuje čistě biologického základu.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 345) Tímto je pak vnímání umožněno poznání podstaty hudebních jevů.

1.3.2.3 Propojení estetických a etických citů

Jak už bylo výše nadneseno, estetické city se vážou na historicko-společenskou zkušenost a také na etické problémy společnosti, a proto v rámci aktivního styku s hudbou a zejména hudební tvorby hrají významnou roli také city etické. V hudbě přece nacházíme i taková sdělení, která postihují právě mravní, filozofické či politické problémy tohoto světa a jako příklad z oblasti umělecké (artificiální) hudby si můžeme uvést Leningradskou symfonii od D. Šostakoviče a z oblasti neartificiální (neumělecké) hudby píseň Bratříčku, zavírej vrátka od písničkáře Karla Kryla. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 346 – 347)

„Komplexnost estetického prožitku, prohlubujícího vnímavost, citlivost a umožňujícího i estetické soudy a postoje, se neomezuje jen na estetickou oblast, na konkrétní hudební dílo. Vztahuje se i k životním událostem, k běžným denním citům, k jednání a chování lidí. City a obsahové podněty hudby pronikají do vědomí jedince a působí jako formující a přetvářející síla.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 347)

1.3.3 MODELOVÁNÍ CITŮ V HUDBĚ

„Cit, který je nesen hudebně výstavbovými prostředky a tvoří součást hudebního prožitku vnímatele, je dynamickou strukturou vzájemně propojených složek a je mnohoznačný.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 347) Z pohledu současné hudební psychologie, estetiky a zejména sémiotiky existuje určitá shoda či podobnost v rámci sémiotických znaků hudby, její výstavby, formy a modelování citů. K. Sedláček a A. Sychra svými experimenty dokazují, že „nacházíme paralely mezi výstavbovými a výrazovými prostředky hudby a vnitřními citovými a myšlenkovými procesy lidského subjektu (vzednutí, uklidnění, citové kontrasty, volní procesy, pocity radosti, smutku, tragiky apod.).“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 347)

1.3.3.1 Hudební výstavba a její city a prvky

S polaritou citu jsme se seznámili již výše a proto tedy víme, že v tomto jevu proti sobě stojí dva protichůdné city jako například libost a nelibost, radost a smutek apod. Obecně předpokládáme, že například vysoké a z hlediska rytmického pohybu rychlé tóny nám mohou působit radost, zatímco hluboké a dlouhé tóny v nás mohou vyvolat smutek. Dále si můžeme myslet, že použití tóniny dur v nás probudí pocit štěstí, a naopak tónina moll na nás může působit žalostně až tragicky. Na tento předpoklad však nemůžeme spoléhat vždy, protože jsou situace, ve kterých jsou tyto protipóly v návaznosti na předchozí uvedené příklady obrácené. Na vnímání a prožívání těchto hudebních výrazových prostředků má především vliv jejich celková hudební sazba a výstavbový kontext.

Významnou roli z hlediska emocionálního působení a výrazu nese melodie. Vnímáme a prožíváme její hudební informaci, dále rozpětí intervalů, ve kterých postupuje (malé rozpětí může vyvolat pocit klidu, velké skoky mohou naopak vzbudit pocit vzrušení, neklidu či napětí) nebo také její stoupání (stoupající melodie může navodit pocit radosti, vzrušení) či klesání (klesající melodie může vzbuzovat smutek či stísněnost). Dalším významným prostředkem z hlediska formotvorného principu a skladatelských či interpretačních technik je kontrast, který může být tonální, rytmický, tematický, dynamický či tempový. Kontrast můžeme využít v menších částech, ale také v celých blocích skladeb. Citového rozrušení a následného uklidnění může skladatel dosáhnout například tak, že ve skladbě využije disonance, které postupně rozvede do konsonancí, a nebo tak, že si bude pohrávat s dynamikou a jejími změnami. V rámci posílení emocionální účinnosti používá tvůrce z

hlediska instrumentace skladby tónového rozsahu, barev a technik jednotlivých nástrojů. (Sedlák, Váňová, 2013, s. 347 - 348)

Psychofyzilogické výzkumy hudební percepce potvrzují, „že hudební city uvolňují a regulují způsob a míru dýchání (napětí v plicích, změnu frekvence a amplitudy dýchání). Tyto změny jsou v přímém souladu s hudební dynamikou (crescendem a descrescendem), s melodickým pohybem (stoupáním a klesáním), s rytmickými a tempovými změnami.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 348)

1.3.4 ÚČAST SLOVA V HUDEBNÍM PROŽITKU

Hudba přenáší takové informace, které nemůžeme vyjádřit jiným způsobem (např. slovním vyjádřením) než tím hudebním. Spojení hudby se slovním vyjádřením pak s sebou nese propojení hudebních podnětů a prožitků s dalšími psychickými obsahy, které obsahují různé životní prožitky a zkušenosti. Toto propojení se dotýká všech hudebních činností a úkonů a všech úrovní kontaktů s hudbou. V hudebních útvarech, v nichž slovní vyjádření tvoří programový rámec, dramatický děj (vokální hudba, melodram, opera), velmi snadno vzniká jednota hudby a slova, přičemž spolu tyto dva pojmy tvoří velmi těsný vztah. V rámci programní hudby, ke které je přidáván její slovní opis, se slovo od hudby a jejího prožitku mírně vzdaluje jako tomu je i v recitativních a zvukomalebných částech díla. Slovo dává vnímateli prostor k rozšíření jeho myšlenkového a fantazijního pole.

Ve vztahu hudby a slova spatřujeme spojení dvou kognitivních systémů a to hudebního a slovního. Obecný jazyk společně s obecným myšlením pak tedy výrazně pronikají do myšlení hudebního a to zejména u hudebně vzdělaných jedinců, přičemž toto obecné myšlení tvoří složku hudebního prožitku. Tento přenos osvojených operací z jedné do jiné umožňuje nejen jakési propojení, ale také jistou možnost tvoření v rámci hudebního myšlení a hledání a využití již předtím získané logiky. Propojení obecného a hudebního myšlení v prožitku a to i v rámci čistě instrumentální hudby je z hlediska jejího vnímání a porozumění nejhodnotnější, protože tak směřuje k její podstatě a pomáhá porozumět zvláštnostem jejího znění a hudební výstavbě. Má schopnost zbavit hudební prožitek častého přebytku metafor a mimohudebních asociací a pojí ho k racionálnímu myšlení, přičemž však nesnižuje hudební význam a ani neohrožuje specifickou stránku hudby.

„Právě schopnost bezpečně myšlenkově sledovat zvukovou organizaci hudby a její časový proud určuje, do jaké míry posluchač dešifruje to, co skladatel kódoval ve svém díle. Tento proces má racionální povahu a není dán pouze akustickými vlastnostmi hudebních podnětů, „hrou tónů“ a smyslovým kouzlem hudby. Není jednostranně určen ani intuicí, ani slovně obtížně vyjádřitelnými emocemi. Pochopit logiku hudební výstavby znamená „odhalit“ její obsah i strukturu a možnosti hudebního sdělení.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 350)

Dle I. Poledňáka můžeme v rámci vnímané hudby slovo též chápat jako bezděčný nebo záměrný nástroj poznávacího uchopení vlastního prožitku. Během vnímání hudebního díla můžeme u posluchače pozorovat vystřídání vícero prožitkových aktů najednou, přičemž jejich proměnlivost a obsahovou interferenci můžeme vyjádřit slovními výpověďmi (např. Tento sál je útulný a sedí se mi hezky. Dirigent zvedá taktovku a už zní první tóny. Zajímavý způsob modulace. Něco mi to připomíná. Zase někdo přišel pozdě a akorát všechny ruší. Ale co, také jsem v minulém týdnu přišel pozdě na koncert, to se holt stane...). Z hlediska pestrosti vlastního prožitku tedy můžeme říci, „že všechny výklady hudebních děl, zaměřené na různé aspekty historické, obsahové či strukturální povahy, představují vždy schematický projekt jedné možné prožitkové roviny.“ (Sedlák, Váňová, 2013, s. 351) Konzistence prožitku vnímatele je vždy menší, avšak jeho vrstevnatost a určitá obsahovost je mnohem bohatší.

1.4 VYMEZENÍ ARTIFICIÁLNÍ A NONARTIFICIÁLNÍ HUDBY

Jak už bylo řečeno, tato diplomová práce se zabývá hudebními preferencemi studentů KHK FPE ZČU a na základě elektronického dotazníku, který jim byl zaslán a který obsahoval 30 hudebních ukázek artificiální i nonartificiální povahy, by bylo dobré si tyto pojmy představit a vymežit.

Artificiální, tedy umělecká hudba, nazývaná někdy též jako vážná či klasická, se vyznačuje tím, že se do ní tvůrce snaží vložit velké množství estetické a umělecké hodnoty. Z hlediska své systémovosti a strukturnosti je zkoumána především muzikologickou disciplínou. Vnímání a prožívání artificiální hudby vyžaduje jistou vyšší míru hudební vzdělanosti, která umožní posluchači proniknout do struktury hudebního díla i jejího obsahu. Právě i díky tomuto faktu netvoří posluchači této hudby příliš velkou základnu. Naproti tomu hudba nonartificiální, tedy neumělecká, nepředstavuje vysoký podíl estetické či umělecké hodnoty, ale dává si především za cíl pobavit širší publikum její zábavnou a populární stránkou. (Vašicová, 2016, s. 12) Do artificiální hudby pak můžeme zahrnout slohové epochy jako jsou ranná hudba (staré a nové umění), renesance, baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus a hudba 20. století – česká moderna.

Pod slovním spojením nonartificiální hudba si tedy můžeme představit vše, co se nedá pokládat za hudbu artificiální. Tohoto termínu se užívá zejména v rámci vědecké literatury a má za úkol terminologicky oddělit oba tyto hudební světy, jenž obsahují hudební sdělení různé kvality. Nelze říci, že se tyto hudební světy dají striktně oddělit, protože u nich v podstatě dochází k přirozenému překrývání a ovlivňování.

Do nonartificiální hudby spadají 3 velké okruhy. První okruh představuje hudební folklor, do kterého můžeme zařadit různé projevy lidové kultury od lidových hádanek, přes lidové písničky až po lidové zvyky a tance. Druhým okruhem je tradiční populární hudba, která zahrnuje hudební projevy zasažené jazzovou hudbou a také projevy spojené s určitou hudební kulturou (česká dechová hudba atd.). Jistou roli zde hraje také tradiční taneční hudba (pochod, polka, valčík atd.). Třetí okruh pak představuje hudbu jazzového okruhu, ve kterém najdeme dva hlavní stylově-žánrové druhy a to hudbu jazzovou a hudbu populární. V hudbě jazzového okruhu najdeme funkci estetickou, poznávací, dekorativní, pohybově stimulační a organizační, ale také funkci psychofyziologicky harmonizační anebo

funkci sociálně integrační. (Kuhn, 2011, s. 10 - 11) Tento okruh obsahuje velké množství různých stylů a žánrů hudby, přičemž ty nejvíce významné jsou zahrnuty ve výše zmíněném elektronickém dotazníku.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU, CÍLŮ VÝZKUMU A HYPOTÉZ

V této části práce si stanovíme a formulujeme výzkumné problémy. Formulace výzkumných problémů bude vytvořena na základě výzkumných otázek, v rámci kterých si stanovíme výzkumné cíle.

Výzkumná otázka č. 1: Upřednostňují studenti KHK FPE ZČU spíše umělé nebo neumělé hudby?

Cíl č. 1: Zjistit, zda studenti KHK FPE ZČU upřednostňují spíše umělé nebo neumělé hudby.

Výzkumná otázka č. 2: Hudební ukázky, které jsou spíše pomalejšího nebo závažnějšího charakteru, si studenti KHK FPE ZČU pustí spíše k náladě a činnosti klidnější povahy? Hudební ukázky, které jsou spíše rychlejšího, energického nebo radostného charakteru, si studenti KHK FPE ZČU pustí spíše k náladě a činnosti energické, pohybové nebo pozitivní povahy?

Cíl č. 2: Zjistit, zda si studenti KHK FPE ZČU pustí hudební ukázky nesoucí spíše pomalejší nebo závažnější charakter spíše k náladě a činnosti klidnějšího rázu. Zjistit, zda si studenti KHK FPE ZČU pustí hudební ukázky nesoucí spíše rychlejší nebo veselější charakter spíše k náladě a činnosti energického rázu.

Výzkumná otázka č. 3: Je volba studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení preferencí hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU?

Cíl č. 3: Zjistit, zda je volba studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení preferencí hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU.

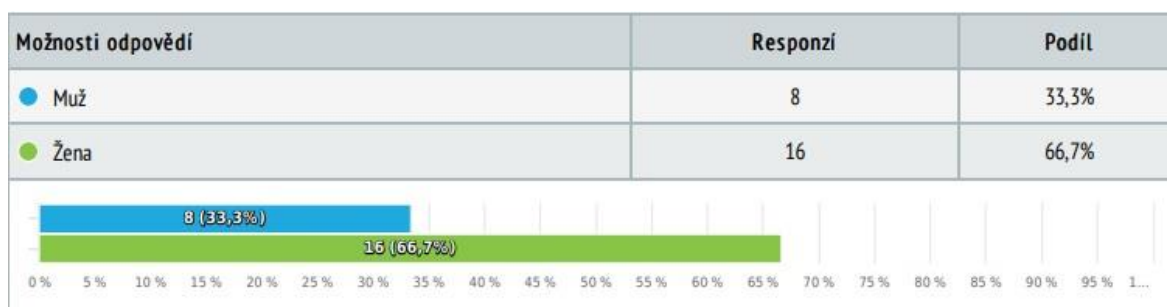
2.2 METODOLOGIE VÝZKUMU

2.2.1 VÝZKUMNÉ METODY

Metodu, kterou jsem v rámci výzkumu použila, byla metoda kvantitativní. Za pomoci webové stránky survio.com jsem vytvořila online dotazník obsahující 30 hudebních ukázek umělé a neumělé povahy, který jsem následně rozeslala všem studentům bakalářského i magisterského studia KHK FPE ZČU. Dotazník obsahoval předem danou strukturu a studenti v něm odpovídali na uzavřené a polouzavřené otázky, ve kterých jsem použila Likertovu škálu. U každé hudební ukázky měli studenti odpovídat na 3 polytomické otázky. 1. otázka měla za úkol zjistit, do jaké míry se jim líbí či nelíbí puštěná hudební ukázka, přičemž číslo 0 představovalo neutrální vztah, číslo 1 představovalo slovní vyjádření spíše se líbí, číslo 2 představovalo slovní vyjádření líbí se, číslo -1 představovalo slovní vyjádření spíše se nelíbí a číslo -2 představovalo slovní vyjádření nelíbí se. 2. otázka si dala za cíl zjistit, k jaké náladě by si studenti danou hudební ukázkou pustili a obsahovala 5 možností, ze kterých mohli studenti vybírat, přičemž 6. odpověď tvořila charakter polouzavřené otázky s názvem jiná odpověď, do níž studenti mohli vložit jinou, vlastní možnost. 3. otázka zkoumala, k jaké činnosti by si studenti hudební ukázkou pustili a opět obsahovala 5 uzavřených možností společně s 6. možností, do které studenti mohli zase doplnit svoji vlastní odpověď stejně jako v předchozí otázce. U 2. a 3. otázky mohli studenti navíc zaškrtnout až 2 hodící se možnosti. 4. a poslední otázka náležela pouze studentům magisterského studia, kteří v ní měli zodpovědět, zda jejich vlastní hodnocení hudební ukázky bylo nějakým způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU.

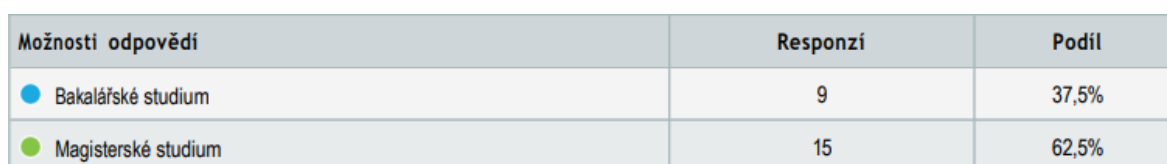
2.2.2 VZOREK VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Vzhledem k celkově menšímu počtu studentů na KHK FPE ZČU (kolem 70 studentů) a také díky jisté dobrovolné účasti v rámci tohoto výzkumu se nakonec dotazníkového šetření zúčastnilo 24 respondentů, přičemž toto souhrnné číslo představovalo odpovědi 16 žen a 8 mužů.

Graf 1 – Pohlaví respondentů

Další otázka měla za úkol v rámci celého výzkumného dotazníku zjistit, kolik odpovědí bude od studentů bakalářského studia a kolik odpovědí od studentů magisterského studia. Z uvedeného grafu vyplývá, že se dotazníkového šetření zúčastnilo více studentů magisterského studia, konkrétně 15, a méně studentů bakalářského studia, konkrétně 9.

Graf 2 – Stupeň studia

2.2.3 SBĚR DAT

Po vytvoření online dotazníku jsem kontaktovala paní doktorkou Romanu Feiferlíkovou, vedoucí KHK a zároveň vedoucí mé práce, která se mnou celý dotazník zkonzultovala a poté mi jako doručovací cestu poradila jisté studentské skupiny na sociální sítích, kde mohu dotazník vyvěsit a také mi doporučila, ať zkontaktuji jistého studenta, který má často na starosti tvorbu určité propagace na půdě školy a proto i on má přístup k mnoha kontaktům. Využila jsem také svých vlastních kontaktů a odkaz na dotazníkové šetření jsem posílala

svým známým spolužákům individuálně. Individuální přístup se popravdě ukázal jako ten nejvíce účinný, avšak i přesto jsem nasbírala poměrně menší počet odpovědí. Proto jsem paní doktorku znovu zkontaktovala a společně nás poté napadlo zaslat studentům na jejich studentské emailové adresy hromadný email v rámci předmětu sborového zpěvu, který paní doktorka na KHK vede, a v něm odkaz na dotazníkové šetření s prosbou o jeho vyplnění. Hromadný email obsahoval také informace k meznímu termínu, do kterého mají studenti dotazník vyplnit a zaslat, a také samozřejmě zmínku o dobrovolnosti jeho vyplnění. Po této hromadné akci mi ještě přibylo určité množství odpovědí, se kterým už jsem mohla dále operovat.

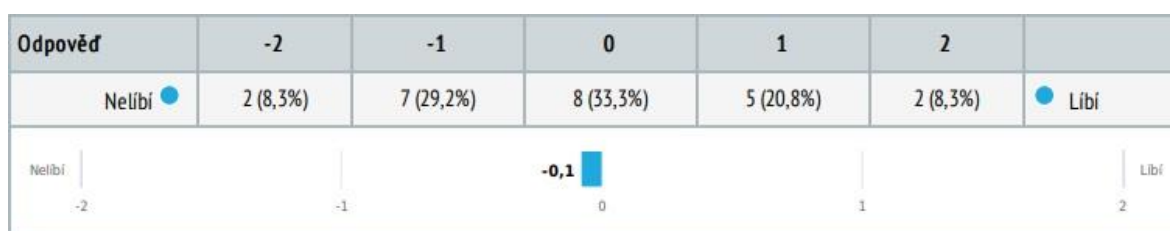
2.2.4 METODY ZPRACOVÁNÍ DAT

Ke zpracování dat z dotazníkového šetření jsem využila statistické analýzy a to v rámci otázek, u kterých studenti vybírali z uzavřených možností na Likertově škále. U otázek obsahujících možnost vlastního doplnění, polouzavřených otázek, jsem pak využila obsahově kategoriální analýzu výroků. Co se zpracování dat v rámci grafů týče, využila jsem grafů pruhových.

2.3 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

V této části práce si u každé hudební ukázky postupně uvedeme grafy týkající se hudebních preferencí studentů KHK FPE ZČU, nálad a činností, při kterých by si studenti danou hudební ukázkou pustili, a poté grafy obsahující informace pouze magisterských studentů týkající se 1. otázky, která zkoumá jejich hudební preference. V rámci zjišťování hudebních preferencí prostřednictvím výše uvedených 30 hudebních ukázek je potřeba říci, že první polovina hudebních ukázek spadá do artificiální hudby a naopak druhá polovina hudebních ukázek spadá do hudby nonartificiální. Popis u každé jednotlivé hudební ukázky v rámci hudby artificiální postupně označuje jejího autora, její název a hudební období, ve kterém byla složena. Popis u každé jednotlivé hudební ukázky v rámci hudby nonartificiální postupně označuje jejího autora, její název a hudební druh či žánr, ve kterém byla složena. Repertoár jsem složila z hudebních ukázek, které jsou všeobecně poměrně známé a významné v rámci určité hudební epochy či určitého hudebního druhu nebo žánru. Dále jsem se v jejich výběru inspirovala ve vyučovaných předmětech na KHK FPE ZČU. Za období bakalářského i magisterského studia to jsou předměty Hudební psychologie, Dějiny hudby, Sborový zpěv, Vokální dovednosti, Analýza hudebních děl pro ZŠ, Dějiny české hudby 20. stol. pro ZŠ, Nonartificiální hudba či Instrumentální dovednosti atd.

Hudební ukázka č. 1: Leonin - Viderunt Omnes - Organum Duplum (Ranná hudba, Ars antiqua – staré umění)

Graf 1.1 – Hudební preference

Z grafu 1.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období ranné hudby studenty příliš neoslovila a zaujímají k ní ve většině neutrální vztah, který nepatrně sklouzává ke slovnímu vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědi	Responzi
● Na povzbuzení	0
● Na uklidnění	8
● Pozitivní nálada	3
● Neutrální nálada	8
● Smutek/špatná nálada	5
● Jiná...	3

Graf 1.2 – Nálady

Graf 1.2 zaznamenal, že nejvíce a stejnou měrou jsou zastoupeny možnosti „Na uklidnění“ a „Neutrální nálada“. Možnost „Na povzbuzení“ získala jako jediná nulový počet hlasů. Pomalejší a klidnější charakter této skladby tedy mohl respondenty vést k tomu, aby si tuto hudební ukázkou pustili na uklidnění či k neutrální náladě. 3 studenti pak zvolili možnost Jiná, která u všech vyjadřovala podobný výrok – „Tento druh hudby nevyhledávám vůbec“, „Nepustila bych si ji“, „Ukázku bych si nepustila“.

Možnosti odpovědi	Responzi
● Studium	9
● Práce duševní mimo studia (práce na PC, přípravy do práce...)	4
● Práce fyzická (úklid, práce na zahradě...)	1
● Pohybová aktivita (sport, cvičení...)	0
● Odpočinek	7
● Jiná...	8

Graf 1.3 – Činnosti

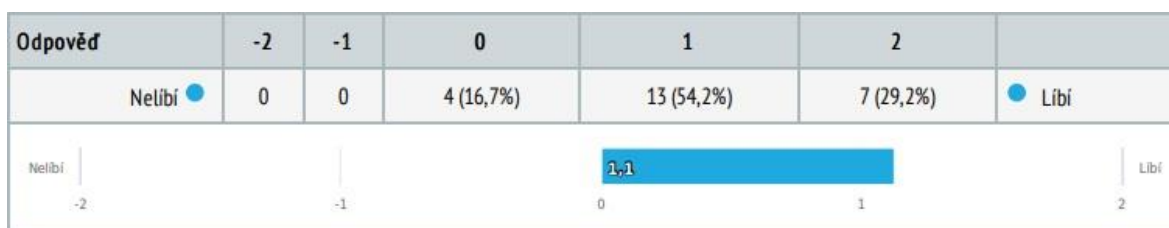
V rámci uvedených uzavřených možností nejvíce studentů zvolilo možnost „Studium“ a hned na druhém místě se s vyšším počtem hlasů umístila možnost „Odpočinek“. Většina studentů by tedy tuto ukázkou poslouchali při studiu nebo odpočinku. Možnost „Jiná“ zaznamenala také vyšší číslo, konkrétně 8. 1 student by si tuto ukázkou pustil v rámci soustředěného účelového poslechu, další zase k rozjímání, přičemž zbylých 6 studentů by si tuto ukázkou nepustilo k žádné činnosti.

Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● Ano	10	66,7%
● Ne	5	33,3%

Graf 1.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 10 ze 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 5 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů však ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 2: Adam de la Halle: Le jeu de Robin et Marion (Ranná hudba, Ars antiqua staré umění)

Graf 2.1 – Hudební preference

Z grafu 2.1 vyplývá, že tato hudební ukázka též z období ranné hudby studenty povětšinou zaujala, protože slovní vyjádření spíše se nelíbí a nelíbí se zaznamenala nulový počet hlasů. 7 studentům se ukázka líbila, 13 studentům se spíše líbila a pouze 4 studenti zvolili možnost neutrálního vztahu k ukázce.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Na povzbuzení	8
● Na uklidnění	3
● Pozitivní nálada	16
● Neutrální nálada	4
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	0

Graf 2.2 – Nálady

Graf 2.2 zaznamenal ve valné většině hlasů možnost „Pozitivní nálada“ a přesně o polovinu méně hlasů dostala možnost „Na povzbuzení“. Možnosti „Smutek/špatná nálada“ a „Jiná“ získaly jako jediné nulový počet hlasů. Rychlejší a energičtější charakter této skladby tedy mohl většinu respondentů vést k tomu, aby si tuto hudební ukázkou pustili k pozitivní náladě či na povzbuzení.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Studium	4
● Práce duševní	7
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	3
● Odpočinek	7
● Jiná...	1

Graf 2.3 – Činnosti

Z grafu 2.3 vyplývá jistá variabilita zvolených možností. Stejný a také nejvyšší počet hlasů zaznamenaly odpovědi „Práce duševní“ a „Odpočinek“. Hned za nimi se v rámci počtu hlasů umístila možnost „Práce fyzická“. Je tedy zajímavé, že jistá část studentů by si ukázkou pustila při nějaké klidnější činnosti, přičemž jistá část studentů by preferovala činnost fyzického charakteru. Možnost „Jiná“ zvolil pouze jeden respondent a vyplnil do ní tuto činnost – „Klidné posezení s přáteli v prostředí domova“.

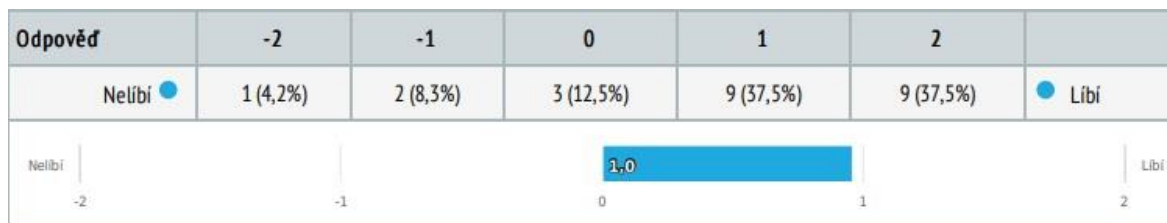
Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● Ano	5	33,3%
● Ne	10	66,7%

Graf 2.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 5 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 10 studentů pak uvedlo, že

hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 3: Orlando di Lasso - Matona, mia cara (renesance)

Graf 3.1 – Hudební preference

Z grafu 3.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období renesance většinu respondentů zaujala, protože celkem 9 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 9 líbí se. 3 studenti vnímají hudební ukázku neutrálně, přičemž 2 studentům se ukázka spíše nelíbí a pouze 1 studentovi se nelíbí vůbec.

Možnosti odpovědí	Responzi
☒ Na povzbuzení	6
☒ Na uklidnění	5
☒ Pozitivní nálada	9
☒ Neutrální nálada	6
☒ Smutek/špatná nálada	1
☒ Jiná...	3

Graf 3.2 – Nálady

Graf 3.2 zaznamenal, že většina studentů by si hudební ukázku pustila k pozitivní náladě. Druhé místo pak stejnou měrou obsadila možnost „Na povzbuzení“ a „Neutrální nálada“. Na třetím místě se o 1 hlas umístila možnost „Na uklidnění“. 3 studenti zvolili možnost „Jiná“, přičemž 1 student by si ukázku pustil při nostalgické náladě a další 2 studenti by si ukázku nepustili k žádné náladě. Tato hudební ukázka milostného charakteru je specifická mírným střídáním tempa a změnami dynamiky. Proto ukázka nejspíše mohla na některé

studenty působit klidným dojmem a jiní studenti v ní mohly zase více zachytit její dynamické a tempové změny, které zapříčinily volbu možnosti „Na povzbuzení“. Každopádně na valnou většinu studentů ukázka zapůsobila pozitivně.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	6
● Práce duševní	11
● Práce fyzická	3
● Pohybová aktivita	1
● Odpočinek	7
● Jiná...	2

Graf 3.3 – Činnosti

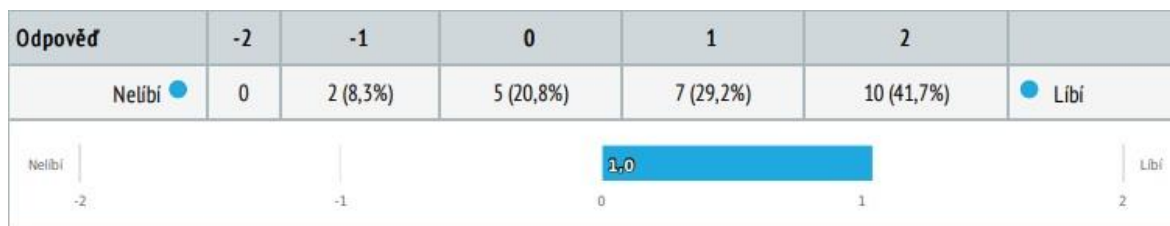
V rámci uvedených uzavřených možností nejvíce studentů zvolilo možnost „Práce duševní“ Na druhém místě v podobném hlasovém zastoupení se umístila možnost „Odpočinek“ a „Studium“. Méně hlasů pak vybralo možnost „Práce fyzická“ a „Pohybová aktivita“. Většina studentů by tedy tuto ukázkou pustila k činnosti klidnějšího rázu. Možnost „Jiná“ zvolili 2 studenti, přičemž vyplnili v podstatě stejnou odpověď a to, že by si ukázkou nepustili k žádné činnosti.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	9	60,0%
● Ne	6	40,0%

Graf 3.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 9 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 6 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 4: Claudio Monteverdi - L'Orfeo - Vanne Orfeo felice a pieno (baroko)

Graf 4.1 – Hudební preference

Z grafu 4.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období baroka většinu respondentů zaujala, protože celkem 7 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 10 líbí se. 5 studentů vnímá hudební ukázku neutrálně, přičemž pouze 2 studentům se ukázka spíše nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	13
● Na uklidnění	1
● Pozitivní nálada	11
● Neutrální nálada	5
● Smutek/špatná nálada	1
● Jiná...	0

Graf 4.2 - Nálady

Výše uvedený graf zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Na povzbuzení“ a o 2 hlasy za ní se na druhém místě umístila možnost „Pozitivní nálada“. Vzhledem k tomu, že ostatní možnosti zaznamenaly velmi málo hlasů – možnost „Neutrální nálada“ 5 hlasů a možnost „Na uklidnění“ s možností „Smutek/špatná nálada“ po jednom hlasu, je tedy patrné, že valná většina studentů v hudební ukázce zachytila jistou dávku radosti a hravosti, a nejspíše proto by si ukázku pustila k náladě radostného a energického rázu.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Studium	3
● Práce duševní	5
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	8
● Odpočinek	4
● Jiná...	1

Graf 4.3 – Činnosti

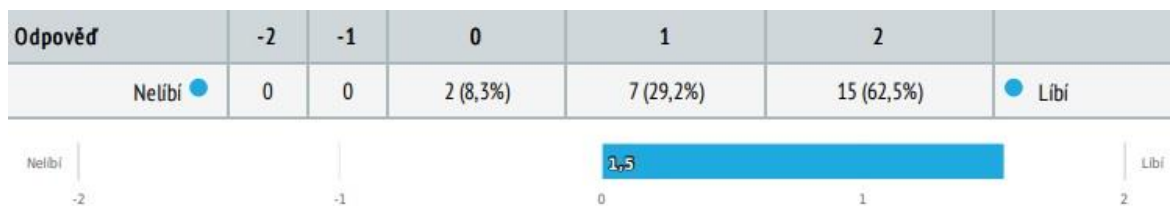
Uvedené uzavřené možnosti zaznamenaly více méně podobný počet hlasů, avšak z grafu vyplývá, že by si většina studentů pustila tuto energickou ukázkou k některé činnosti pohybového rázu, protože na prvním místě se s největším počtem hlasů umístila možnost „Pohybová aktivita“ a hned za ní na druhém místě možnost „Práce fyzická“. Někteří studenti bych však klidně rádi tuto ukázkou poslouchali při práci duševního charakteru nebo při odpočinku či studiu. Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 hlas, který odpověděl, že by si ukázkou pustil v rámci účelového poslechu.

Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 4.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázkou ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázkou nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Prvně se v rámci grafu určeného pouze pro magisterské studenty tedy setkáváme s tím, že jsou hlasy v podstatě rozděleny na 2 poloviny, přičemž však musíme uvést, že více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 5: Johann Sebastian Bach - Air - orchestrální suite č. 3 (baroko)

Graf 5.1 – Hudební preference

Z grafu 5.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období baroka většinu respondentů velmi zaujala, protože celkem 7 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 15 líbí se, což je většina z celkového počtu respondentů. Pouze 2 respondenti pak zvolili možnost neutrálního vztahu k hudební ukázce.

Možnosti odpovědi	Responzi
☒ Na povzbuzení	3
☒ Na uklidnění	17
☒ Pozitivní nálada	5
☒ Neutrální nálada	3
☒ Smutek/špatná nálada	3
☒ Jiná...	0

Graf 5.2 – Nálady

Z výše uvedeného grafu můžeme vidět, že možnost „Na uklidnění“ získala v rámci celkového počtu respondentů opravdu vysoké číslo a to 17 hlasů. O 12 hlasů za ní skončila možnost „Pozitivní nálada“ a ostatní uzavřené možnosti získaly každá po 3 hlasech. Je tedy patrné, že pomalejší a klidnější charakter této skladby tedy mohl respondenty vést k tomu, aby si tuto hudební ukázku pustili především pro uklidnění svého vnitřního „já“.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	6
● Práce duševní	10
● Práce fyzická	0
● Pohybová aktivita	1
● Odpočinek	15
● Jiná...	0

Graf 5.3 – Činnosti

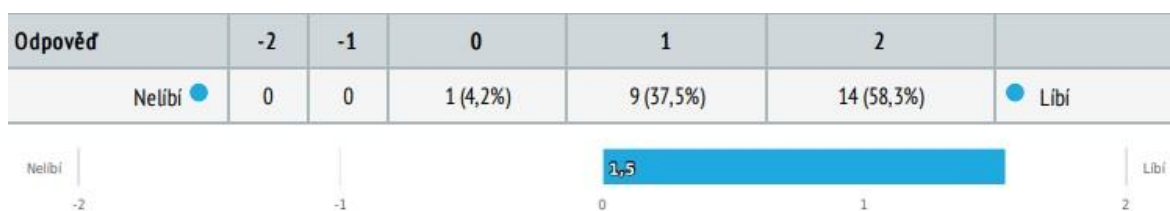
V rámci uvedených uzavřených možností získala nejvíce hlasů možnost „Odpočinek“. Druhou nejvíce volenou možností byla práce duševního charakteru a na třetím místě se umístila možnost „Studium“. Většina studentů by tedy tuto ukázkou nejraději poslouchala při odpočinku, poté při práci duševní povahy nebo při studiu. Z toho tedy vyplývá, že klidný charakter ukázky tedy prostupuje i do zvolených činností, které také zahrnují jistou míru klidu a pokoje.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 4.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Tento graf zaznamenal zcela stejný výsledek jako u předchozí hudební ukázky a tedy, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Dalších 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 6: W. A. Mozart - Turecký pochod (klasicismus)

Graf 6.1 – Hudební preference

Z grafu 6.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období klasicismu většinu respondentů velmi zaujala, protože celkem 9 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 14 líbí se. Pouze 1 respondent zvolil možnost neutrálního vztahu k hudební ukázce.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Na povzbuzení	13
● Na uklidnění	1
● Pozitivní nálada	14
● Neutrální nálada	2
● Smutek/špatná nálada	1
● Jiná...	0

Graf 6.2 - Nálady

Výše uvedený graf zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pozitivní nálada“ a jen o 1 hlas méně získala možnost „Na povzbuzení“. Ostatní odpovědi získaly velmi málo hlasů a v důsledku toho můžeme říci, že živý, energický a prosvětlený charakter této hudební ukázky zapříčinil, že valná většina studentů by si ukázku pustila zejména při pozitivní náladě a na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	5
● Práce duševní	5
● Práce fyzická	12
● Pohybová aktivita	5
● Odpočinek	7
● Jiná...	1

Graf 6.3 – Činnosti

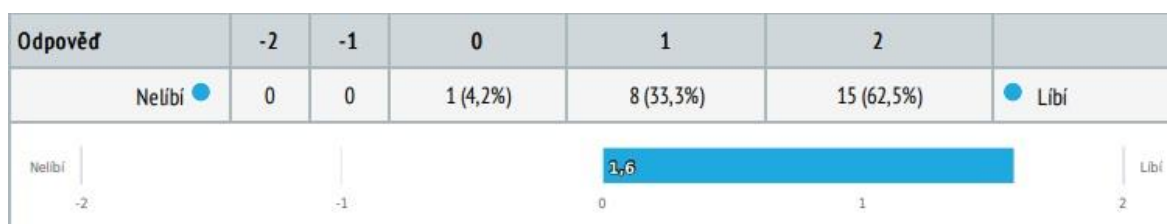
V rámci uzavřených možností zaznamenala nejvyšší počet 12 hlasů možnost „Práce fyzická“. O 5 hlasů méně získala možnost „Odpočinek“ a na třetím místě se stejným počtem hlasů se umístily hned 3 možnosti a to „Pohybová aktivita“, „Práce duševní“ a „Studium“. Vzhledem k tomu, že hudební ukázka v sobě skrývá jistý pochodový a energický charakter, většina studentů by si ukázku pustila při činnosti fyzické povahy. Určitá část studentů by však ráda tuto ukázku poslouchala při odpočinku, studiu či duševní práci. Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 hlas, který odpověděl, že by si ukázku nepustil k žádné činnosti, protože ji slýchává až příliš často. Je tedy zajímavé zjistit, že pro někoho může být i velmi známá a „oblíbená“ skladba něčím, co nechce poslouchat v důsledku její jisté „ohranosti“.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	8	53,3%
● Ne	7	46,7%

Graf 6.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 8 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 7 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 7: Ludwig van Beethoven - symfonie č. 5 - OSUDOVÁ (klasicismus)

Graf 7.1 – Hudební preference

Z grafu 7.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období klasicismu většinu respondentů velmi zaujala, protože celkem 8 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 15 líbí se. Pouze 1 respondent vnímá hudební ukázku neutrálně.

Možnosti odpovědi	Responzi
☒ Na povzbuzení	6
☒ Na uklidnění	4
☒ Pozitivní nálada	2
☒ Neutrální nálada	8
☒ Smutek/špatná nálada	11
☒ Jiná...	0

Graf 7.2 – Nálady

Graf 7.2 zaznamenal, že většina studentů by si hudební ukázku pustila při smutku či špatné náladě. Druhé místo s 8 hlasy obsadila možnost „Neutrální nálada“, třetí místo s 6 hlasy možnost „Na povzbuzení“, čtvrté místo se 4 hlasy možnost „Na uklidnění“ a páté místo s 2 hlasy možnost „Pozitivní nálada“. Vzhledem k vysoké míře a častosti dynamických, tonálních či tempových změn se celé dílo nese v duchu obrovské gradace, kterou podporuje bohaté nástrojové obsazení. Tyto aspekty jistě mohou probudit ve vnímání i vícero emocí a citů najednou a proto i výsledek tohoto grafu je velmi rozmanitý. I tak je ale důležité připomenout, že z výše uvedeného grafu vyplývá, že většina studentů by si ukázku pustila během smutku či špatné nálady.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	5
● Práce duševní	8
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	4
● Odpočinek	6
● Jiná...	1

Graf 7.3 - Činnosti

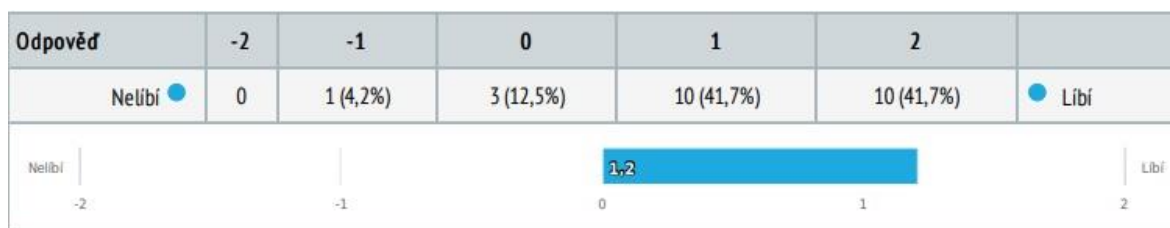
Uvedené uzavřené možnosti zaznamenaly poměrně vyrovnaný počet hlasů, avšak z grafu vyplývá, že by si většina studentů tuto emotivní ukázkou pustila k práci duševní povahy. Těsně zatím však získaly stejný počet hlasů možnosti „Práce fyzická“ a „Odpočinek“. Po těchto možnostech se postupně seřadily „Studium“ a hned poté „Pohybová aktivita“. Tyto poměrně vyrovnané výsledky ukazují jistou citovou mnohostrannost hudební ukázky, ale v každém případě z grafu vyplývá, že nejvíce studentů by si tuto ukázkou pustilo v rámci určité duševní činnosti. Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 hlas, který odpověděl, že by si ukázkou nepustil k žádné činnosti.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 7.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 8: Franz Schubert - Zastaveníčko (romantismus)

Graf 8.1 – Hudební preference

Z grafu 8.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období romantismu většinu respondentů velmi zaujala, protože celkem 10 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 10 líbí se. 3 respondenti pak k hudební ukázce zaujímají neutrální vztah a pouze 1 respondent označil slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
☒ Na povzbuzení	0
☒ Na uklidnění	10
☒ Pozitivní nálada	1
☒ Neutrální nálada	4
☒ Smutek/špatná nálada	17
☒ Jiná...	1

Graf 8.2 – Nálady

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že nejvíce volenou možností s nejvyšším číslem 17, byla možnost „Smutek/špatná nálada“. S počtem 10 hlasů se na druhém místě umístila možnost „Na uklidnění“. Možnost „Neutrální nálada“ pak získala 4 hlasy. Vzhledem k pomalejšímu tempu, dynamickým a tonálním změnám a nástrojovému obsazení skladby můžeme říci, že tento výsledek byl nejspíše očekávatelný. Tuto hudební ukázku plnou romantických prvků by si tedy studenti pustili zejména při smutku či špatném naladění. Student, který vyplnil možnost „Jiná“ by si ukázkou nepustil k žádné náladě.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	3
● Práce duševní	14
● Práce fyzická	1
● Pohybová aktivita	0
● Odpočinek	14
● Jiná...	2

Graf 8.3 - Činnosti

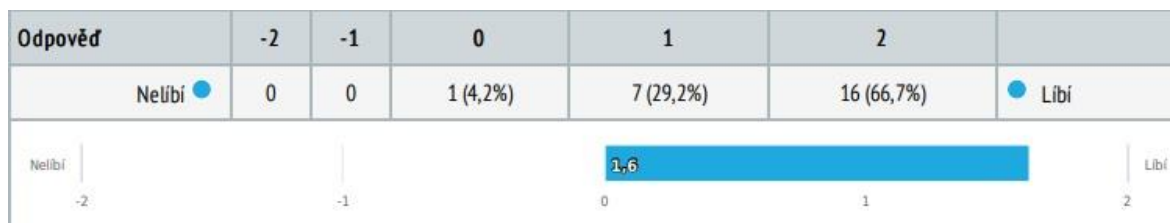
Z uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší a stejný počet 14 hlasů zaznamenaly možnosti „Práce duševní“ a „Odpočinek“. Pouhé 3 hlasy náležely možnosti „Studium“ a 1 hlas obdržela možnost „Práce fyzická“. 2 studenti pak vyplnili svou vlastní odpověď do možnosti „Jiná“, přičemž první student by si ukázkou pustil při rozjímání a druhý student shledal ukázkou jako nudnou, takže by si ji nepustil vůbec. V konečném výsledku tedy můžeme říci, že valná většina studentů by si hudební ukázkou pustila při činnosti duševní povahy nebo při odpočinku, což také odpovídá klidnému a hloubavému charakteru této ukázky.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	4	26,7%
● Ne	11	73,3%

Graf 8.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 4 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 11 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 9: Bedřich Smetana - Má vlast – Vltava (romantismus)

Graf 9.1 – Hudební preference

Z grafu 9.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období romantismu většinu respondentů nad míru zaujala, protože celkem 7 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 16 líbí se. Pouze 1 respondent v rámci této ukázky označil svůj vztah za neutrální.

Možnosti odpovědí	Responzi
☒ Na povzbuzení	7
☒ Na uklidnění	11
☒ Pozitivní nálada	9
☒ Neutrální nálada	5
☒ Smutek/špatná nálada	1
☒ Jiná...	0

Graf 9.2 – Nálady

Graf 9.2 ukazuje, že nejvyšší počet hlasů získala možnost „Na uklidnění“, což je vzhledem k dynamickému ději v tomto díle zajímavé zjištění. Další možností v pořadí s 9 hlasy je „Pozitivní nálada“ a za ní stojí s o 2 hlasy nižším počtem možnost „Na povzbuzení“. 5 hlasů pak získala možnost „Neutrální nálada“ a pouhý 1 hlas možnost „Smutek/špatná nálada“. V tomto hudebním díle se prolíná mnoho melodických a kontrastních prostředků, které mohou vzbudit vícero emocí najednou, takže nejspíše proto by si určitá část respondentů (v tomto případě většina) pustila tuto ukázku na uklidnění a další část by si ji pustila spíše při pozitivním naladění či povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	9
● Práce duševní	9
● Práce fyzická	3
● Pohybová aktivita	1
● Odpočinek	12
● Jiná...	0

Graf 9.3 – Činnosti

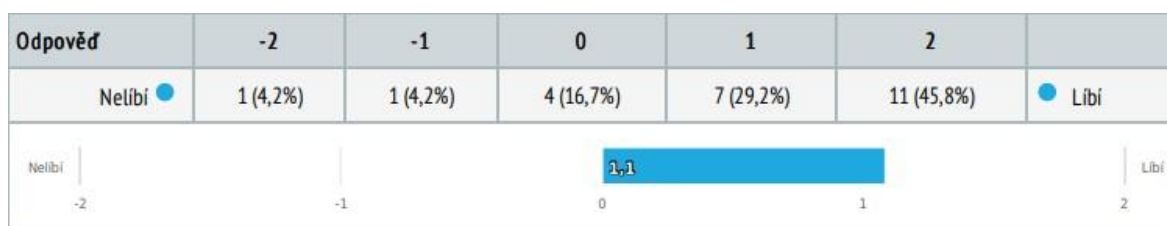
Z uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší počet hlasů zaznamenala možnost „Odpočinek“ a po ní skončily na shodném místě se stejným počtem hlasů možnosti „Studium“ a „Práce duševní“. Pouhé 3 hlasy náležely možnosti „Práce fyzická“ a 1 hlas obdržela možnost „Pohybová aktivita“. Tento výsledek nám prozrazuje, že většina studentů by si ukázkou pustila při odpočinku a nebo také při studiu či práci duševního charakteru.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	8	53,3%
● Ne	7	46,7%

Graf 9.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 8 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 7 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 10: P. I. Čajkovskij - Louskáček – Květinový valčík (romantismus)

Graf 10.1 – Hudební preference

Z grafu 10.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období romantismu většinu respondentů zaujala, protože celkem 7 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 11 líbí se. 4 studenti vnímají hudební ukázku neutrálně, přičemž pouze 1 studentovi se ukázka spíše nelíbí a 1 studentovi se nelíbí vůbec.

Možnosti odpovědi	Responzí
☒ Na povzbuzení	6
☒ Na uklidnění	8
☒ Pozitivní nálada	10
☒ Neutrální nálada	6
☒ Smutek/špatná nálada	1
☒ Jiná...	1

Graf 10.2 – Nálady

Graf 10.2 zaznamenal, že většina studentů by si hudební ukázku pustila k pozitivní náladě. Druhá nejčastěji volená možnost byla „Na uklidnění“ a třetí místo obsadily možnosti „Na povzbuzení“ a „Neutrální nálada“ se stejným počtem hlasů. V možnosti „Jiná“ odpověděl pouze 1 student, který uvedl, že by si ukázku pustil při taneční náladě. Hudební ukázka představuje součást baletu a proto tedy převážně nese taneční a zároveň jistý půvabný charakter, přičemž obsahuje romantické prvky z hlediska jistých dynamických změn a pestrého nástrojového obsazení. Nejspíše pro tyto důvody by si tedy většina studentů hudební ukázku pustila především při pozitivním naladění a poté i na uklidnění či povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	8
● Práce duševní	6
● Práce fyzická	0
● Pohybová aktivita	4
● Odpočinek	13
● Jiná...	2

Graf 10.3 – Činnosti

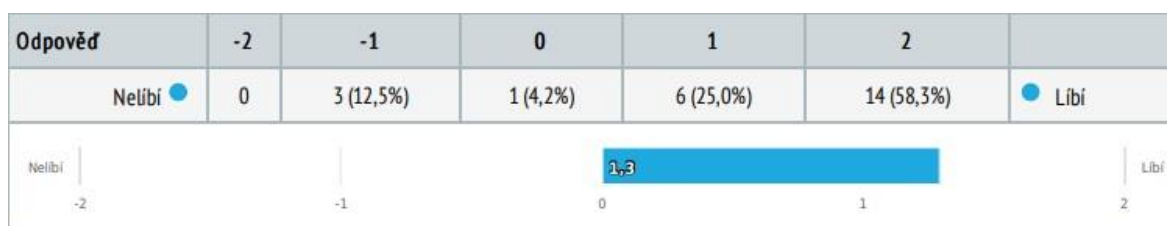
Z výše uvedeného grafu vyplývá, že většina studentů volila možnost „Odpočinek“, přičemž na druhém místě se umístila možnost „Studium“, na třetím místě se umístila možnost „Práce duševní“ a nejméně hlasů získala v rámci uzavřených odpovědí možnost „Pohybová aktivita“. V možnosti „Jiná“ pak nalezneme subjektivní odpovědi 2 studentů, přičemž ten první by si ukázkou pustil při taneční aktivitě a druhý by si ukázkou nepustil vůbec. Hudební ukáзка spojuje prvky romantiky, tance, elegance a zároveň určité energičnosti, takže výsledek těchto v celku rozmanitějších studentských odpovědí je více méně srozumitelný.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	5	33,3%
● Ne	10	66,7%

Graf 10.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 5 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukáзки ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 10 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukáзки nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 11: Claude Debussy - Arabesque No. 1 (Impresionismus)

Graf 11.1 – Hudební preference

Z grafu 11.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období impresionismu většinu respondentů zaujala, protože celkem 6 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 14 líbí se. 1 student pak vnímá hudební ukázku neutrálně, přičemž zbývajícím 3 studentům se ukázka spíše nelíbí.

Možnosti odpovědi	Responzi
☒ Na povzbuzení	3
☒ Na uklidnění	15
☒ Pozitivní nálada	4
☒ Neutrální nálada	3
☒ Smutek/špatná nálada	4
☒ Jiná...	1

Graf 11.2 – Nálady

Z uvedeného grafu můžeme vidět, že možnost „Na uklidnění“ získala většinový podíl hlasů, konkrétně 15. 4 hlasy pak získala možnost „Pozitivní nálada“ a stejný počet hlasů získala také možnost „Smutek/špatná nálada“. V rámci uzavřených možností se na posledním místě umístily možnosti „Na povzbuzení“ a „Neutrální nálada“ se stejným počtem 3 hlasů. Pouze 1 student by si ukázku pustil k jakémusi druhu opojné nálady, což uvedl v možnosti „Jiná“. Můžeme tedy říci, že pomalejší, klidnější, citový a zvukomalebný charakter této impresionistické skladby mohl většinu studentů navést k tomu, aby si ji pustili na uklidnění. Skladba ovšem skrývá i jisté dynamické a agogické změny, napětí a uvolnění, jistý způsob vyprávění, a proto i jistá část studentů mohla ve skladbě zachytit především tyto prvky a přiklonit se tak k pozitivnímu, negativnímu, povzbuzujícímu či neutrálnímu naladění.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	5
● Práce duševní	9
● Práce fyzická	0
● Pohybová aktivita	2
● Odpočinek	16
● Jiná...	0

Graf 11.3 - Činnosti

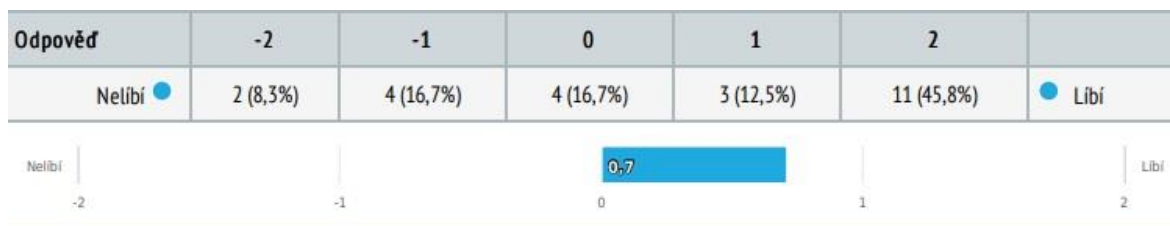
Graf 11.3 do jisté míry navazuje na graf s náladami, protože většinový podíl hlasů získala možnost klidné a mírné činnosti a to „Odpočinek“. O 7 hlasů méně pak získala možnost „Práce duševní“ a 5 hlasů zvolilo možnost „Studium“. 2 Studenti pak ve skladbě mohli zachytit ten zmiňovaný pohyb a proto nejspíše zvolili možnost „Pohybová aktivita“. Ve většině se tedy studenti rozhodli, že by si ukázkou pustili spíše při činnostech klidné povahy jako je odpočinek, práce duševní či studium.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	3	20,0%
● Ne	12	80,0%

Graf 11.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 3 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 12 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 12: Antonín Dvořák - Rusalka - Měsíčku na nebi (romantismus)

Graf 12.1 – Hudební preference

Z grafu 12.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období romantismu většinu respondentů zaujala, protože celkem 3 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 11 líbí se. 4 studenti k ukázce vyjádřili neutrální vztah, přičemž 4 studentům se ukázka spíše nelíbí a 2 dalším se nelíbí vůbec. V rámci zastoupení slovního vyjádření spíše se nelíbí a nelíbí se bychom se mohli domnívat, že jistou nelibost této ukázky může ve studentech vyvolávat právě operní charakter skladby.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	1
● Na uklidnění	7
● Pozitivní nálada	0
● Neutrální nálada	12
● Smutek/špatná nálada	5
● Jiná...	3

Graf 12.2 – Nálady

Graf 12.2 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Neutrální nálada“. Na druhém místě se umístila možnost „Na uklidnění“ s počtem 7 hlasů a 5 hlasů pak zaznamenala možnost „Smutek/špatná nálada“. Až 3 studenti zaznamenali vlastní odpovědi do možnosti „Jiná“. První student by si ukázku pustil k soustředěnému účelovému poslechu, druhý student k zasněné či bloumavé náladě a třetí student by si ukázku nepustil k žádné náladě. Charakter této operní árie je pomalejší, klidnější a velmi citový, což podtrhují nejen použité výrazové prostředky v ukázce, ale také spojení hudby se slovem. Pěvkyně v ukázce zpívá měsíčku a prosí ho, aby jí ukázal cestu k jejímu milému. V ukázce tedy panuje určitá

variabilita vzhledem ke všem výrazovým prostředkům a prvkům, ale i tak by si nejvíce studentů ukázkou pustilo k neutrální náladě či na uklidnění. 5 studentů by si ukázkou pustilo při smutku či špatné náladě a můžeme se jen domnívat, zda je k této volbě vedla spíše samotná hudba či zpívaný text nebo jejich spojení. Nulový počet hlasů pak zaznamenala možnost „Pozitivní nálada“.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	4
● Práce duševní	6
● Práce fyzická	0
● Pohybová aktivita	0
● Odpočinek	15
● Jiná...	2

Graf 12.3 – Činnosti

Na základě tohoto grafu jsme zaznamenali nejvyšší počet hlasů u možnosti „Odpočinek“, konkrétně 15. 6 hlasů získala možnost „Práce duševní“ a 4 hlasy získala možnost „Studium“. Zvolené možnosti asi nejvíce odpovídají pomalejšímu, klidnějšímu a zasněnému charakteru ukázky. Možnosti „Práce fyzická“ a „Pohybová aktivita“ získaly nulový počet hlasů. Pouze 1 student v možnosti „Jiná“ vyplnil, že by si ukázkou nepustil k žádné činnosti. Další student v podstatě vyplnil možnost již nabízeného studia. Nejvíce studentů by si tedy ukázkou pustilo k činnosti klidné a duševní povahy.

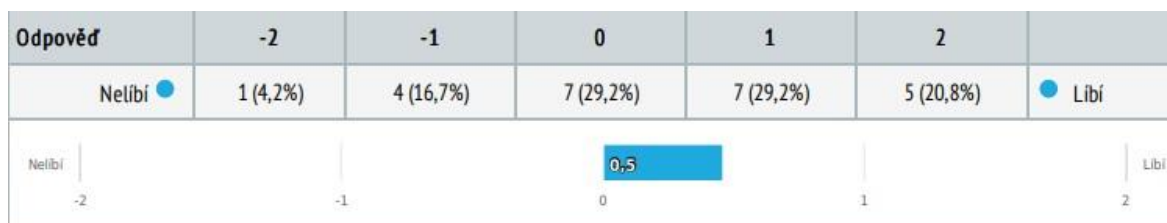
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	4	26,7%
● Ne	11	73,3%

Graf 12.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 4 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 11 studentů však uvedlo, že

hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 13: Leoš Janáček - SINFONIETTA (česká moderna - hudba 20. století)

Graf 13.1 – Hudební preference

Z grafu 13.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období 20. století jistým způsobem zaujala přesně polovinu dotazovaných respondentů a to tak, že 7 studentům se ukázka spíše líbí a 5 studentům se líbí. Až 7 studentů zaujímá k ukázce neutrální vztah, přičemž 4 studentům se ukázka spíše nelíbí a 1 studentovi se nelíbí vůbec. Můžeme se jen domnívat, že tyto vesměs smíšené pocity mohou vyplývat ze specifické a novátorské tvorby, které 20. století a speciálně česká moderna nabízí.

Možnosti odpovědí	Responzí
☒ Na povzbuzení	8
☒ Na uklidnění	3
☒ Pozitivní nálada	2
☒ Neutrální nálada	11
☒ Smutek/špatná nálada	2
☒ Jiná...	1

Graf 13.2 - Nálady

Z grafu vyplývá, že většina respondentů zvolila možnost „Neutrální nálada“, na druhém místě se umístila možnost „Na povzbuzení“ a menší počet hlasů pak zaznamenaly možnosti „Na uklidnění“, „Pozitivní nálada“ a „Smutek/špatná nálada“. Možnost „Jiná“ pak skrývá subjektivní odpověď 1 studenta, který vypověděl, že by si ukázku nepustil k žádné náladě.

Poměrně protichůdné možnosti „Neutrální nálada“ a „Na povzbuzení“ s vysokým počtem zastoupených hlasů mohl patrně vyvolat energický, ale na první poslech též jistým způsobem chaotický charakter skladby. Je možné, že jisté prvky disonance a pociťovaného chaosu mohly v části studentů vyvolat jistý pocit nedůvěry k novému a to mohlo zapříčinit vnímání hudby neutrálním způsobem a tedy i poslech ukázky by tato část studentů uskutečnila při neutrální náladě. Rychlý, energický a dynamický ráz skladby pak mohl způsobit, že jistá část studentů by si ukázkou pustila na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	4
● Práce duševní	4
● Práce fyzická	11
● Pohybová aktivita	2
● Odpočinek	4
● Jiná...	4

Graf 13.3 – Činnosti

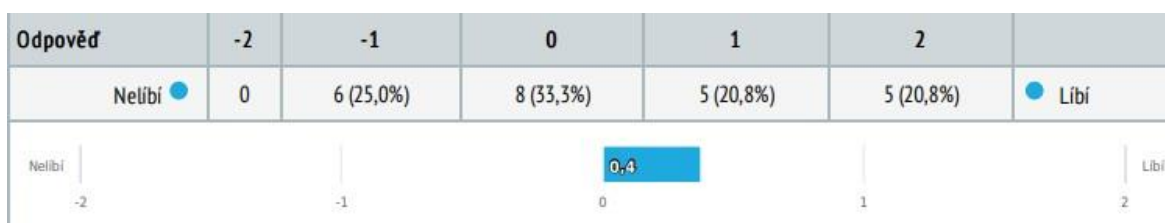
Výsledek grafu ukazuje, že nejvyšší počet hlasů získala možnost „Práce fyzická“. Na druhém místě se umístily hned 3 uzavřené možnosti „Studium“, „Práce duševní“ a „Odpočinek“ a spolu s nimi se stejným počtem hlasů polouzavřená možnost „Jiná“. První student by si ukázkou pustil k jakékoli činnosti, druhý student by si ji pustil k soustředěnému účelovému poslechu a zbylí 2 studenti by si ukázkou nepustili k žádné činnosti. Možnost „Pohybová aktivita“ pak zaznamenala 2 hlasy. Většina studentů, konkrétně 11, by si však tedy ukázkou pustila při činnosti fyzického rázu, což mohl zapříčinit jistý energický a dynamický charakter ukázky.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 13.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 14: Bohuslav Martinů - Otvírání studánek (česká moderna - hudba 20. století)

Graf 14.1 – Hudební preference

Z grafu 14.1 vyplývá, že tato hudební ukázka z období 20. století jistým způsobem zaujala 10, tedy méně než polovinu, dotazovaných respondentů a to tak, že 5 studentům se ukázka spíše líbí a 5 studentům se líbí. Až 8 studentů zaujímá k ukázce neutrální vztah, přičemž 6 studentům se ukázka spíše nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	2
● Na uklidnění	3
● Pozitivní nálada	8
● Neutrální nálada	10
● Smutek/špatná nálada	2
● Jiná...	2

Graf 14.2 – Nálady

Graf 14.2 ukazuje, že se vytvoření neutrálního vztahu k ukázce jisté části studentů promítlo také do nálady, při které by hudební ukázkou poslouchali, a to do neutrální. Možnost „Neutrální nálada“ totiž zaznamenala nejvyšší počet hlasů, konkrétně 10. O 2 hlasy za ní se však na druhém místě umístila možnost „Pozitivní nálada“. Nízký počet hlasů pak získaly uzavřené možnosti „Na povzbuzení“, „Na uklidnění“ a „Smutek/špatná nálada“. Možnost „Jiná“ zaznamenala 2 individuální odpovědi, přičemž první student by si ukázkou pustil při rozverném náladě a druhý student by si ji nepustil k žádné náladě. Kantátu, která pomocí lidové hudby oživuje tradici otvírání studánek, by si tedy nejvíce studentů pustilo k neutrálnímu naladění, přičemž podobný počet studentů by si ji pustil při pozitivní náladě.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	7
● Práce duševní	4
● Práce fyzická	3
● Pohybová aktivita	3
● Odpočinek	10
● Jiná...	1

Graf 14.3 – Činnosti

Graf 14.3 vyhodnotil jako nejvíce volenou možnost „Odpočinek“ s rovnými 10 hlasy. Na druhém místě se se 7 hlasy umístila možnost „Studium“ a třetí místo obsadila možnost „Práce duševní“ se 4 hlasy. Nejmenší počet hlasů pak zaznamenaly možnosti „Práce fyzická“

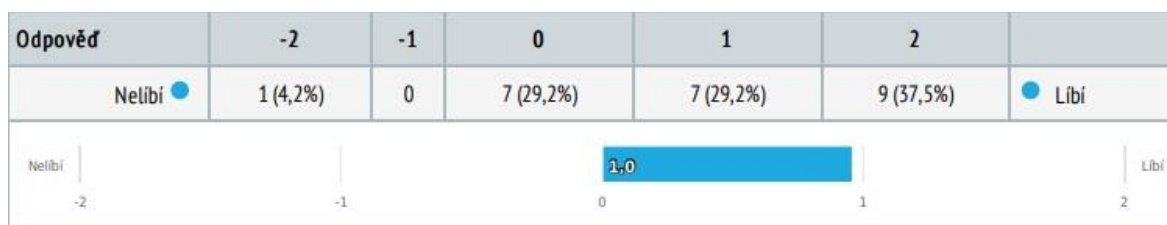
a „Pohybová aktivita“. Možnost „Jiná“ pak obsahovala tento jediný výrok – „Ukázku bych si nepustila“. Větší část studentů by si tedy ukázku pustila při odpočinku či činnosti klidnějšího charakteru.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
☒ Ano	7	46,7%
☐ Ne	8	53,3%

Graf 14.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 15: Česká lidová píseň – Široký, hluboký

Graf 15.1 – Hudební preference

Z grafu 15.1 vyplývá, že tato hudební ukázka většinu respondentů zaujala, protože celkem 7 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 9 líbí se. 7 studentů k ukázce vyjádřilo neutrální vztah, přičemž pouze 1 student zvolil slovní vyjádření nelíbí se.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	0
● Na uklidnění	5
● Pozitivní nálada	8
● Neutrální nálada	8
● Smutek/špatná nálada	5
● Jiná...	4

Graf 15.2 - Nálady

Z uvedeného grafu vyplývá návaznost na předchozí graf 15.1, protože nejvyšší a totožný počet hlasů získaly možnosti „Pozitivní nálada“ a „Neutrální nálada“. Na druhém místě se pak umístily také s totožným počtem hlasů možnosti „Na uklidnění“ a „Smutek/špatná nálada“. Možnost „Jiná“ zaznamenala 4 odpovědi, ve kterých 2 studenti uvádí, že by si ukázkou pustili k nostalgické či přemýšlivé náladě a další 2 studenti by si ukázkou nepustili k žádné náladě. V rámci těchto výsledků se můžeme domnívat, že jistá část studentů má k této hudební ukázkou lidového charakteru neutrální vztah a proto by si ukázkou pustila k neutrální náladě, přičemž stejná část studentů by ukázkou poslouchala při pozitivním naladění. Vzhledem k pomalejšímu a klidnějšímu charakteru ukázkou by si však také jistá část studentů ukázkou pustila na uklidnění. Obdobná část studentů se pak mohla v ukázkou spíše zaměřit na zpívaný text, jenž představuje tesklivý charakter, a proto by nejspíše tato část studentů ukázkou poslouchala při smutném či negativním rozpoložení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	3
● Práce duševní	4
● Práce fyzická	7
● Pohybová aktivita	2
● Odpočinek	5
● Jiná...	6

Graf 15.3 – Činnosti

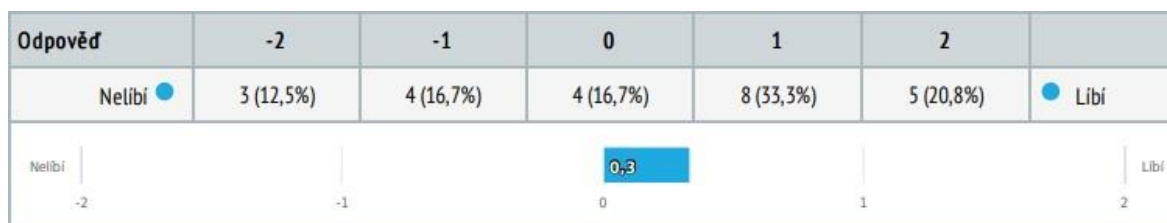
Graf 15.3 vykazuje více méně stejnoměrné rozložení hlasů mezi všemi uvedenými možnostmi, avšak nejvíce hlasů získala možnost „Práce fyzická“, konkrétně 7. Všechny ostatní možnosti jdou sestupně za sebou s rozdílem jednoho hlasu. Po možnosti „Práce fyzická“ tedy nastupují v sestupném pořadí možnosti „Jiná“, „Odpočinek“, „Práce duševní“, „Studium“ a „Pohybová aktivita“. V možnosti „Jiná“ 2 studenti odpověděli, že by si ukázkou pustili při práci s dětmi, další student by si ukázkou pustil na procházce v přírodě a poslední 3 studenti by si ukázkou nepustili k žádné činnosti. Z těchto rozmanitých odpovědí vyplývá, že hudební ukáзка na studenty zapůsobila všelijak, ale většina z nich by si ukázkou pustila při činnosti fyzické povahy.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
☒ Ano	5	33,3%
☒ Ne	10	66,7%

Graf 15.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 5 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázkou ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 10 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázkou nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukáзка č. 16: František Kmoch - Kolíne, Kolíne (dechová hudba)

Graf 16.1 – Hudební preference

Z grafu 16.1 vyplývá, že tato hudební ukáзка jistým způsobem zaujala více než polovinu dotazovaných respondentů a to tak, že 8 studentům se ukáзка spíše líbí a 5 studentům se líbí. 4 studenti zaujímají k ukázce neutrální vztah, přičemž 4 studentům se ukáзка spíše

nelíbí a 3 studentům se nelíbí vůbec. Pruh v grafu tedy lehce přesahuje průměr/neutrální vztah.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	15
● Na uklidnění	0
● Pozitivní nálada	9
● Neutrální nálada	3
● Smutek/špatná nálada	1
● Jiná...	1

Graf 16.2 – Nálady

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší počet hlasů získala možnost „Na povzbuzení“ a na druhém místě se umístila možnost „Pozitivní nálada“. Ostatní možnosti získaly nízký nebo jen nulový počet hlasů. Možnost „Jiná“ skrývá pouze jeden výrok – „Nepustil bych si“. Pochodový a energický ráz ukázky dokresluje projasněná durová tónina a právě tyto prvky mohly valnou část studentů přimět k tomu, aby si hudební ukázkou pustila na povzbuzení či k pozitivnímu naladění.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	2
● Práce duševní	1
● Práce fyzická	12
● Pohybová aktivita	12
● Odpočinek	1
● Jiná...	1

Graf 16.3 - Činnosti

Graf 16.3 zaznamenal naprosto stejný nejvyšší výsledek, co se počtu hlasů týče, u možností „Práce fyzická“ a „Pohybová aktivita“. Ostatní možnosti pak získaly opravdu nízký počet

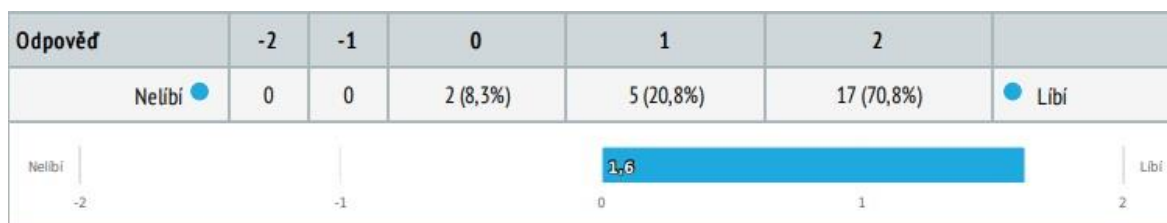
hlasů. Možnost „Jiná“ získala 1 odpověď, ve které student uvádí, že by si ukázkou nepustil k žádné činnosti. Díky pochodovému, energickému a radostnému charakteru ukázky by si ji tedy nejspíše většina studentů pustila k činnosti fyzické a pohybové povahy.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	4	26,7%
● Ne	11	73,3%

Graf 16.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 4 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 11 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 17: The Edwin Hawkins Singers - Oh, Happy Day (Gospel)

Graf 17.1 – Hudební preference

Z grafu 17.1 vyplývá, že tato hudební ukázka valnou většinu respondentů nad míru zaujala, protože celkem 5 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 17 líbí se. Pouze 2 respondenti zaujaly k této hudební ukázce neutrální vztah.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	16
● Na uklidnění	1
● Pozitivní nálada	15
● Neutrální nálada	3
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	1

Graf 17.2 – Nálady

Z grafu 17.2 vyplývá, že nejvyšší počet hlasů zaznamenala možnost „Na povzbuzení“ a hned za ní se s rozdílem 1 hlasu umístila možnost „Pozitivní nálada“. Ostatní možnosti zaznamenaly velmi nízká čísla z hlediska počtu hlasů. Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 odpověď, ve které student uvádí, že by si ukázkou pustil k jakékoli náladě. Ukázka představuje díky svému hudebnímu projevu a zpívanému textu radostný, energický a až oslavný charakter a nejspíše díky němu by si většina studentů ukázkou pustila zejména na povzbuzení či k pozitivní náladě.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	2
● Práce duševní	2
● Práce fyzická	14
● Pohybová aktivita	10
● Odpočinek	6
● Jiná...	2

Graf 17.3 - Činnosti

Graf 17.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Práce fyzická“, hned za ní se na druhém místě umístila možnost „Pohybová aktivita“ a třetí místo obsadila možnost

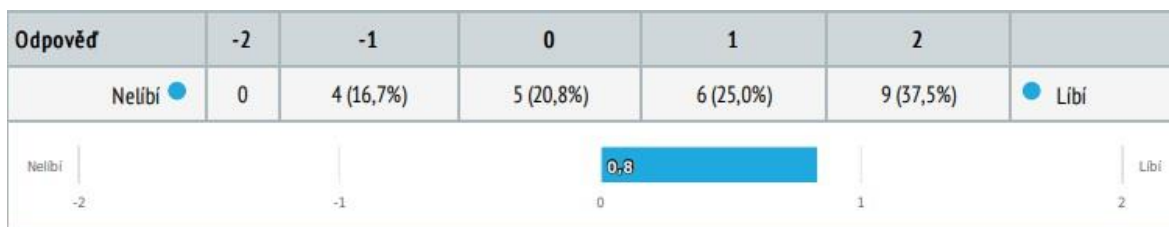
„Odpočinek“. Ostatní možnosti pak získaly každá po 2 hlasech. V možnosti „Jiná“ zaznamenali svou vlastní odpověď 2 studenti, přičemž jeden z nich by si ukázkou pustil k tanci a druhý by si ukázkou nepustil k žádné činnosti. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k fyzické práci či určité pohybové aktivitě nebo pak případně také za účelem odpočinku.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	4	26,7%
● Ne	11	73,3%

Graf 17.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 4 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 11 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 18: Suchý a Šlitr - Blues na cestu poslední (Blues)

Graf 18.1 – Hudební preference

Z grafu 18.1 vyplývá, že tato hudební ukázka většinu respondentů zaujala, protože celkem 6 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 9 líbí se. 5 studentů k ukázce vyjádřilo neutrální vztah a zbylí 4 studenti zvolili slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	3
● Na uklidnění	8
● Pozitivní nálada	5
● Neutrální nálada	12
● Smutek/špatná nálada	1
● Jiná...	1

Graf 18.2 – Nálady

Z uvedeného grafu můžeme vyčíst, že se na prvním místě s počtem 12 hlasů umístila možnost „Neutrální nálada“, na druhém místě s počtem 8 hlasů možnost „Na uklidnění“ a třetí místo obsadila s počtem 5 hlasů možnost „Pozitivní nálada“. Je zajímavé, že v rámci bluesového charakteru ukázky i jejího slovního projevu, který představuje v podstatě tesklivý a pochmurný děj, zvolil možnost „Smutek/špatná nálada“ pouze 1 respondent. Je možné, že se respondenti při poslechu více zaměřovali na samotnou hudbu nežli její slova. Možnost „Jiná“ zaznamenala pouze 1 odpověď, ve které respondent uvedl, že by si ukázku nepustil k žádné náladě. Z grafu tedy vyplynulo, že většina respondentů by si ukázku pustila k neutrální náladě, přičemž druhá nejpočetnější část by si ukázku pustila na uklidnění a jistá část studentů by ukázku dokonce poslouchala při pozitivním naladění.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	2
● Práce duševní	8
● Práce fyzická	4
● Pohybová aktivita	2
● Odpočinek	12
● Jiná...	2

Graf 18.3 - Činnosti

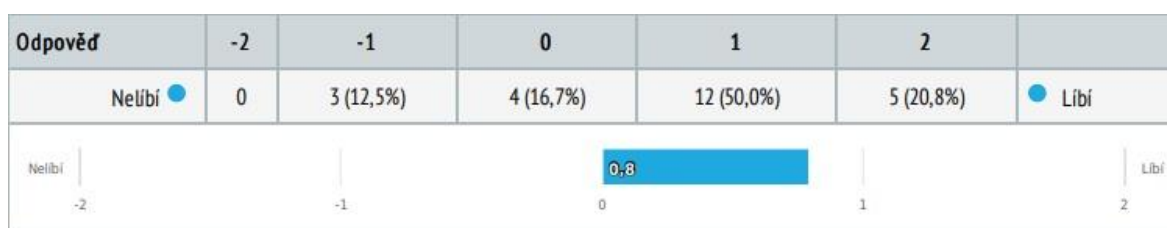
Graf 18.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Odpočinek“, za ní se na druhém místě umístila možnost „Práce duševní“ a třetí místo obsadila již s menším počtem hlasů možnost „Práce fyzická“. Ostatní možnosti pak získaly každá po 2 hlasech. V možnosti „Jiná“ zaznamenali svou vlastní odpověď 2 studenti, kteří v ní uvedli, že by si ukázkou nepustili k žádné činnosti. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila při odpočinku a další početnější část by si ukázkou pustila při práci duševní povahy.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
☒ Ano	8	53,3%
☐ Ne	7	46,7%

Graf 18.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 8 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázkou ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 7 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázkou nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázkou č. 19: King Oliver's Jazz Band - Snake Rag (Pochodový jazz)

Graf 19.1 – Hudební preference

Z grafu 19.1 vyplývá, že tato hudební ukázkou většinu respondentů zaujala, protože celkem 12 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 5 líbí se. 4 studenti k ukázkou vyjádřili neutrální vztah a pouze 3 studenti zvolili slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	8
● Na uklidnění	1
● Pozitivní nálada	17
● Neutrální nálada	5
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	0

Graf 19.2 – Nálady

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší počet 17 hlasů získala možnost „Pozitivní nálada“. Za ní se zařadila s počtem 8 hlasů možnost „Na povzbuzení“ a 5 hlasů pak zajistilo možnosti „Neutrální nálada“ třetí místo. Ostatní možnosti získaly velmi nízký nebo nulový počet hlasů. Uvedené výsledky tedy ukazují, že by si většina studentů pustila ukázkou nejspíše díky jejímu radostnému, pohodovému a pochodovému charakteru k pozitivní náladě nebo také na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	4
● Práce duševní	1
● Práce fyzická	9
● Pohybová aktivita	11
● Odpočinek	2
● Jiná...	1

Graf 19.3 - Činnosti

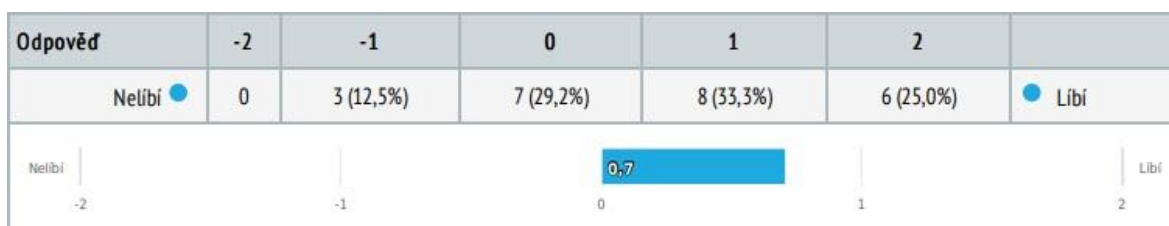
Graf 19.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pohybová aktivita“ a hned o 2 hlasy za ní se umístila možnost „Práce fyzická“. Třetí místo pak obsadila s pouhými 4 hlasy možnost „Studium“. Ostatní možnosti pak z hlediska hlasů získaly velmi nízké číslo. Možnost „Jiná“ zaznamenala pouze 1 subjektivní odpověď – „Nepustila bych si jí“. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k pohybové aktivitě či práci fyzické povahy.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 19.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 20: Glenn Miller - Pennsylvania 6-5000 (Swing)

Graf 20.1 – Hudební preference

Z grafu 20.1 vyplývá, že tato hudební ukázka většinu respondentů zaujala, protože celkem 8 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 6 líbí se. 7 studentů pak k ukázce vyjádřilo neutrální vztah a pouze 3 studenti zvolili slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	7
● Na uklidnění	3
● Pozitivní nálada	10
● Neutrální nálada	10
● Smutek/špatná nálada	1
● Jiná...	0

Graf 20.2 - Nálady

Graf 20.2 zaznamenal naprosto stejný nejvyšší výsledek, co se počtu hlasů týče, u možností „Pozitivní nálada“ a „Neutrální nálada“. Za nimi se pak na druhém místě umístila možnost „Na povzbuzení“. Ostatní možnosti pak získaly nízký nebo nulový počet hlasů. Taneční a pohodový charakter ukázky tedy nejspíše přiměl většinu studentů k tomu, aby si ji pustili při pozitivním či neutrálním naladění nebo také na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	2
● Práce duševní	6
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	7
● Odpočinek	6
● Jiná...	1

Graf 20.3 - Činnosti

Uvedené uzavřené možnosti zaznamenaly poměrně vyrovnaný počet hlasů, avšak z grafu vyplývá, že většina studentů zvolila možnost „Pohybová aktivita“. Těsně za ní však získaly stejný počet hlasů možnosti „Práce fyzická“, „Práce duševní“ a „Odpočinek“. Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 hlas, který odpověděl, že by si ukázku nepustil k žádné činnosti. Z grafu tedy vyplývá, že větší část studentů by si hudební ukázku pustila k pohybové aktivitě a práci fyzické povahy, přičemž jistá část by si ukázku pustila k odpočinku či duševní práci.

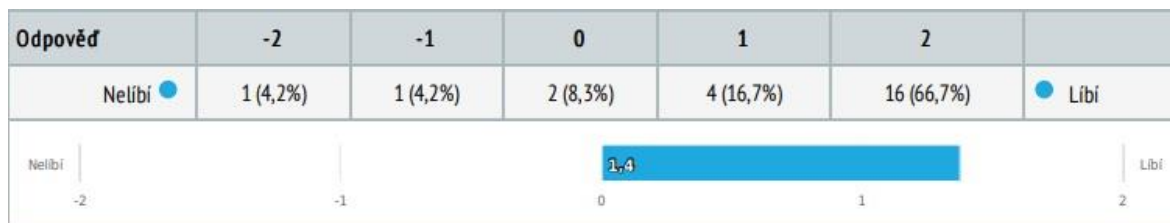
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	8	53,3%
● Ne	7	46,7%

Graf 20.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 8 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 7 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU.

Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 21: Andrew Lloyd Webber - Cats – Memory (Muzikál)

Graf 21.1 – Hudební preference

Z grafu 21.1 vyplývá, že tato hudební ukázka valnou většinu respondentů nad míru zaujala, protože celkem 4 z nich zvolili slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 16 líbí se. 2 respondenti zaujaly k této hudební ukázce neutrální vztah, přičemž pouze 1 respondent zvolil slovní vyjádření spíše se nelíbí a 1 respondent nelíbí se.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	2
● Na uklidnění	9
● Pozitivní nálada	1
● Neutrální nálada	8
● Smutek/špatná nálada	11
● Jiná...	2

Graf 21.2 – Nálady

Uvedený graf ukazuje, že nejvíce hlasů získala možnost „Smutek/špatná nálada“. Za ní se pak zařadila možnost „Na uklidnění“ a s rozdílem 1 hlasu skončila na třetím místě možnost „Neutrální nálada“. Možnost „Jiná“ zaznamenala 2 odpovědi, ve kterých oba studenti uvedli, že by si ukázku nepustili k žádné náladě. Jak bylo možná očekávatelné vzhledem k tesklivému, mírnějšímu, ale zároveň také dynamickému charakteru ukázky, nejvíce

studentů by si tuto ukázkou pustilo při smutku či špatné náladě. Jistá větší část studentů by si pak ukázkou poslechla na uklidnění či k neutrální náladě.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	3
● Práce duševní	11
● Práce fyzická	1
● Pohybová aktivita	1
● Odpočinek	15
● Jiná...	1

Graf 21.3 – Činnosti

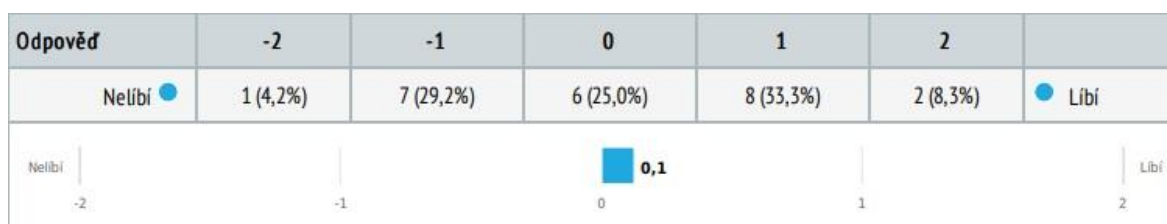
Graf 21.3 ukazuje, že se na prvním místě s největším počtem 15 hlasů umístila možnost „Odpočinek“. 11 hlasů a druhé místo získala možnost „Práce duševní“ a co se ostatních odpovědí týče, zaznamenaly jen nízký počet hlasů. Do možnosti „Jiná“ vyplnil svou vlastní odpověď pouze 1 student a ta zní takto – „Ukázkou bych si nepustil“. Většina studentů by si tedy tuto ukázkou pustila k odpočinku a další početnější část by si ukázkou poslechla při činnosti duševní povahy. Můžeme opět jen předpokládat, že studenty k těmto volbám mohl vést pomalejší a nostalgický charakter ukázky.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	8	53,3%
● Ne	7	46,7%

Graf 21.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 8 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 7 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 22: The Carter Family - Sweet Fern (Country)

Graf 22.1 – Hudební preference

Z grafu 22.1 vyplývá, že tato hudební ukázka studenty oslovila tak průměrně, přičemž 6 studentů k ukázce zaujímá neutrální vztah, 8 studentů zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a pouze 2 studenti zvolili líbí se. 7 studentů pak zvolilo slovní vyjádření spíše se nelíbí a 1 student zvolil nelíbí se.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	2
● Na uklidnění	4
● Pozitivní nálada	6
● Neutrální nálada	13
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	1

Graf 22.2 - Nálady

Z uvedených možností získala nejvyšší počet hlasů možnost „Neutrální nálada“, což by odpovídalo předchozímu grafu 22.1, ve kterém většina studentů zvolila neutrální vztah k ukázce. S větším odstupem hlasů obsadila druhé místo možnost „Pozitivní nálada“ a třetí místo získala možnost „Na uklidnění“. Ostatní možnosti získaly nízký počet hlasů, přičemž v možnosti „Jiná“ můžeme nalézt tuto jedinou odpověď – „Nepustila bych si ji“. Ukázka představuje mírné tempo a jakýsi pohodový, a hlavně v rámci zpěvu, ledabylý projev. Proto by si možná většina studentů ukázkou pustila k neutrální náladě a jistá část k pozitivnímu naladění či na uklidnění.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Studium	4
● Práce duševní	3
● Práce fyzická	3
● Pohybová aktivita	4
● Odpočinek	7
● Jiná...	3

Graf 22.3 – Činnosti

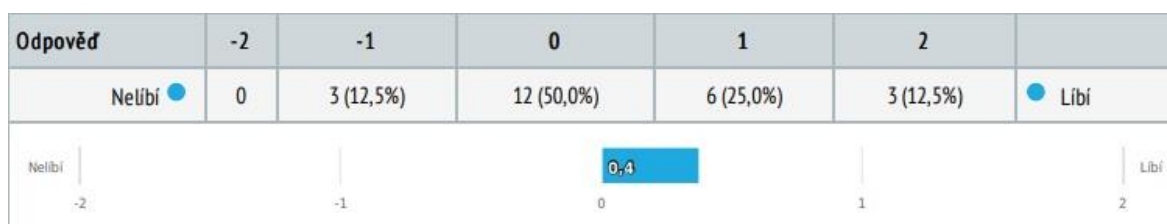
Graf nám ukazuje, že nejvyšší počet hlasů získala možnost „Odpočinek“. Poté se všechny odpovědi pohybují okolo podobného počtu hlasů, přičemž možnosti „Studium“ a „Pohybová aktivita“ získaly každá 4 hlasy. O 1 hlas méně pak získaly možnosti „Práce duševní“, „Práce fyzická“ a „Jiná“. Možnost „Jiná“ představuje tyto výroky – „Soustředěný účelový poslech“, „Při vaření“ a „Nepustila bych si“. Ač jsou tedy výsledky poměrně variabilní, většina studentů by při poslechu této hudební ukázky odpočívala.

Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● Ano	5	33,3%
● Ne	10	66,7%

Graf 22.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 5 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. 10 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 23: Muddy Waters - I Can't Be Satisfied (R&B – rhythm and blues)

Graf 23.1 – Hudební preference

Z grafu 23.1 vyplývá, že většina studentů, konkrétně 12, zaujala k ukázce neutrální vztah. 6 studentům se ukázka spíše líbí a pouze 3 studenti zvolili slovní vyjádření líbí se. 3 studentům se ukázka spíše nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
☒ Na povzbuzení	3
☒ Na uklidnění	3
☒ Pozitivní nálada	9
☒ Neutrální nálada	12
☒ Smutek/špatná nálada	0
☒ Jiná...	0

Graf 23.2 – Nálady

V rámci této ukázky získala nejvyšší počet hlasů možnost „Neutrální nálada“, což se možná vzhledem k předchozímu grafu 23.1 dalo očekávat. Druhé místo s 9 hlasy obsadila možnost „Pozitivní nálada“ a třetí místo s počtem 3 hlasů obsadily možnosti „Na povzbuzení“ a „Na uklidnění“. Tempo ukázky je mírné a v zásadě v ní můžeme z hlediska výrazových prostředků zachytit jistou hravost, ale také dávku ledabylosti. Zpívaný text však obsahuje spíše temné a tesklivé sdělení. Je možné, že ne všichni studenti rozumí dobře anglickému jazyku a proto se zaměřují hlavně na hudbu samotou. V tom případě je pak klidně možné a pochopitelné, že hned po volbě neutrální nálady studenti upřednostnili náladu pozitivní.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	5
● Práce duševní	4
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	5
● Odpočinek	7
● Jiná...	1

Graf 23.3 – Činnosti

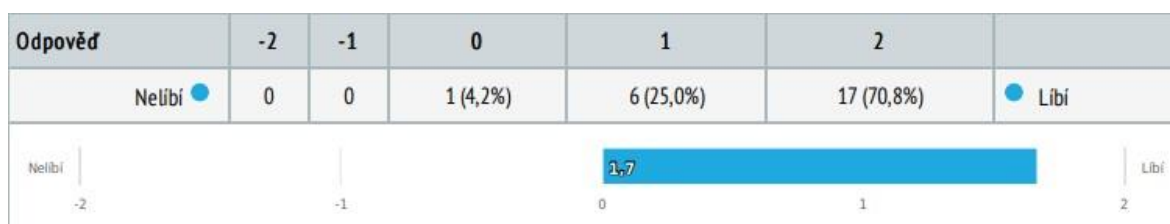
Graf 23.3 ukazuje poměrně vyrovnané výsledky mezi uzavřenými možnostmi z hlediska počtu hlasů. Nejvyšší počet 7 hlasů však získala možnost „Odpočinek“, o 1 hlas méně získala možnost „Práce fyzická“, stejný počet 5 hlasů získaly možnosti „Studium“ a „Pohybová aktivita“ a 4 hlasy pak získala možnost „Práce duševní“. V možnosti „Jiná“ najdeme pouze 1 odpověď a to „Ukázku bych si nepustila“. Charakter ukázky není ostře vyhraněný a obsahuje větší množství prvků. Z výše uvedeného grafu tedy vyplývá, že si v ukázce nejspíše našel každý to, co ho zaujalo nejvíce a dle toho pak volil činnosti, které by si k ukázce pustil.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	7	46,7%
● Ne	8	53,3%

Graf 23.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 7 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 8 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 24: Bill Haley - Rock Around The Clock (Rock'n'roll)

Graf 24.1 – Hudební preference

Z grafu 24.1 jasně vyplývá, že tato hudební ukázka valnou část respondentů velmi zaujala, protože celkem 6 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 17 líbí se. Pouze 1 respondent vyjádřil k této hudební ukázce neutrální vztah.

Možnosti odpovědi	Responzi
● Na povzbuzení	18
● Na uklidnění	2
● Pozitivní nálada	16
● Neutrální nálada	0
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	1

Graf 24.2 – Nálady

Graf nám v tomto případě ukazuje poměrně jednoznačné výsledky. Na prvním místě se umístila s počtem 18 hlasů možnost „Na povzbuzení“ a těsně za ní druhé místo s počtem 16 hlasů obsadila možnost „Pozitivní nálada“. Ostatní možnosti zaznamenaly velmi nízká nebo nulová čísla z hlediska počtu hlasů. 1 respondent pak v možnosti „Jiná“ odpověděl, že by si tuto ukázkou pustil ke skočné taneční náladě. Charakter skladby je tanečního, živého a radostného ražení, takže nejspíše proto by si většina respondentů ukázkou pustila na povzbuzení a další početná část k pozitivní náladě.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	0
● Práce duševní	1
● Práce fyzická	13
● Pohybová aktivita	18
● Odpočinek	6
● Jiná...	0

Graf 24.3 - Činnosti

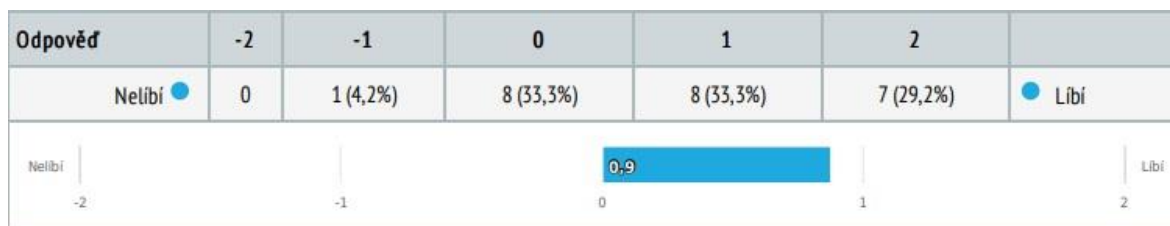
Graf 24.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pohybová aktivita“ a o 5 hlasů za ní se umístila možnost „Práce fyzická“. Třetí místo pak obsadila s pouhými 6 hlasy možnost „Odpočinek“. Ostatní možnosti pak z hlediska hlasů získaly číslo 1 nebo 0. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou nejspíše pro její energický a taneční charakter pustila k pohybové aktivitě či práci fyzické povahy.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	9	60,0%
● Ne	6	40,0%

Graf 24.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 9 z 15 magisterských studentů bylo jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Ostatních 6 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Více než polovina magisterských studentů v tomto případě ovlivnění studiem zaznamenala.

Hudební ukázka č. 25: Bob Dylan - Most of The Time (Folk)

Graf 25.1 – Hudební preference

Z grafu 25.1 vyplývá, že tato hudební ukázka většinu respondentů zaujala, protože celkem 8 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 7 líbí se. 8 studentů pak k ukázce vyjádřilo neutrální vztah a pouze 1 student zvolil slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	2
● Na uklidnění	7
● Pozitivní nálada	9
● Neutrální nálada	9
● Smutek/špatná nálada	2
● Jiná...	2

Graf 25.2 - Nálady

Graf 25.2 zaznamenal naprosto stejný nejvyšší výsledek, co se počtu hlasů týče, u možností „Pozitivní nálada“ a „Neutrální nálada“. Za nimi se pak na druhém místě umístila možnost „Na uklidnění“. Ostatní možnosti pak získaly stejný nízký počet hlasů. V možnosti „Jiná“ odpovídali 2 studenti, přičemž první student by si ukázku pustil k melancholické náladě a druhý student by si ji pustil k jakékoli náladě. Vesměs klidný a pohodový charakter ukázky tedy nejspíše přiměl většinu studentů k tomu, aby si ji pustili při pozitivním či neutrálním naladění nebo také na uklidnění.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	3
● Práce duševní	9
● Práce fyzická	4
● Pohybová aktivita	0
● Odpočinek	14
● Jiná...	1

Graf 25.3 - Činnosti

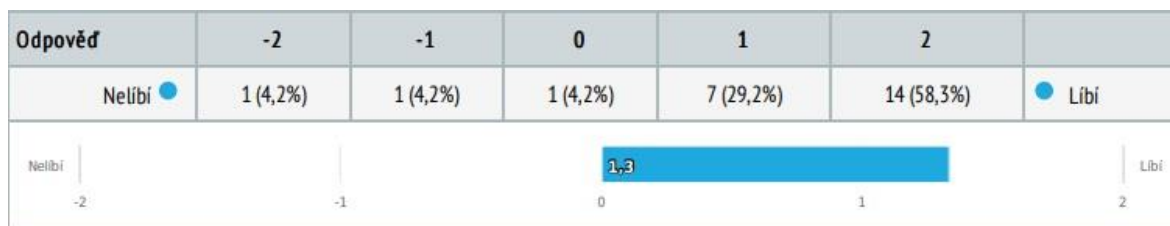
Graf 25.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Odpočinek“ a o 5 hlasů za ní se umístila možnost „Práce duševní“. Třetí místo pak obsadila se 4 hlasy možnost „Práce fyzická“ a po ní se s počtem 3 hlasů zařadila možnost „Studium“. Možnost „Jiná“ vyplnil pouze 1 student, který uvedl, že by si ukázkou nepustil k žádné činnosti. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou nejspíše pro její klidnější a pohodový charakter pustila k odpočinku anebo pak jistá část k práci duševní povahy.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	4	26,7%
● Ne	11	73,3%

Graf 25.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že 4 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 11 studentů však uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 26: Olympic - Dej mi víc své lásky (Rock)

Graf 26.1 – Hudební preference

Z grafu 26.1 je patrné, že tato hudební ukázka valnou většinu respondentů velmi zaujala, protože celkem 7 z nich zvolili slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 14 líbí se. 1 respondent zaujal k hudební ukázce neutrální vztah, přičemž pouze 1 respondent zvolil slovní vyjádření spíše se nelíbí a 1 respondent nelíbí se.

Možnosti odpovědi	Responzi
● Na povzbuzení	8
● Na uklidnění	2
● Pozitivní nálada	17
● Neutrální nálada	2
● Smutek/špatná nálada	0
● Jiná...	2

Graf 26.2 – Nálady

Z výše uvedeného grafu můžeme vidět, že možnost „Pozitivní nálada“ získala v rámci celkového počtu respondentů opravdu vysoké číslo a to 17 hlasů. O 9 hlasů za ní skončila možnost „Na povzbuzení“ a možnosti „Na uklidnění“, „Neutrální nálada“ a „Jiná“ získaly každá po 2 hlasech. V možnosti „Jiná“ odpověděli tedy 2 studenti, přičemž ten první by si ukázku pustil k taneční náladě a druhý by si ukázku nepustil kvůli její „ohranosti“ k žádné náladě. Je tedy patrné, že živější a energický charakter této skladby tedy mohl vést většinu respondentů k tomu, aby si tuto hudební ukázku pustili zejména k pozitivní náladě. Jistá část respondentů by si pak hudební ukázku pustila na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	1
● Práce duševní	2
● Práce fyzická	6
● Pohybová aktivita	13
● Odpočinek	8
● Jiná...	2

Graf 26.3 – Činnosti

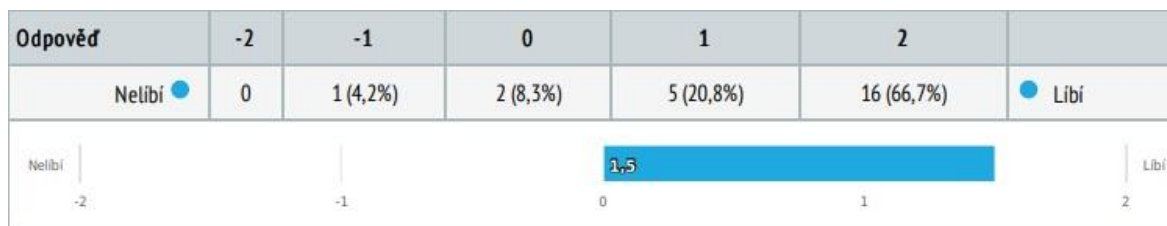
Graf 26.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pohybová aktivita“, za ní se na druhém místě umístila možnost „Odpočinek“ a třetí místo obsadila možnost „Práce fyzická“. Ostatní možnosti získaly nízký počet hlasů. V možnosti „Jiná“ zaznamenali svou vlastní odpověď 2 studenti, přičemž jeden z nich by si ukázkou pustil k tanci a druhý by si ukázkou nepustil k žádné činnosti. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k pohybové aktivitě. Další početná část studentů by si však ukázkou pustila k odpočinku.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	3	20,0%
● Ne	12	80,0%

Graf 26.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že pouze 3 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivnění studiem na KHK FPE ZČU. 12 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 27: ABBA - Mamma Mia (Pop)

Graf 27.1 – Hudební preference

Z grafu 27.1 jasně vyplývá, že tato hudební ukázka valnou část respondentů velmi zaujala, protože celkem 5 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a dalších 16 líbí se. 2 respondenti k hudební ukázce vyjádřili neutrální vztah a pouze 1 respondent zvolil slovní vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědi	Responzi
☒ Na povzbuzení	15
☒ Na uklidnění	1
☒ Pozitivní nálada	17
☒ Neutrální nálada	3
☒ Smutek/špatná nálada	0
☒ Jiná...	1

Graf 27.2 – Nálady

Graf nám v tomto případě ukazuje poměrně jednoznačné výsledky. Na prvním místě se umístila s počtem 17 hlasů možnost „Pozitivní nálada“ a těsně za ní druhé místo s počtem 15 hlasů obsadila možnost „Na povzbuzení“. Ostatní možnosti zaznamenaly nízká nebo nulová čísla z hlediska počtu hlasů. 1 respondent pak v možnosti „Jiná“ odpověděl, že by si tuto ukázku nepustil k žádné náladě, protože pro něj představuje „mainstream“, tj. hlavní proud. Charakter ukázky je živého, energického a radostného charakteru, takže nejspíše proto by si většina respondentů ukázku pustila k pozitivní náladě a další početná část na povzbuzení.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	3
● Práce duševní	2
● Práce fyzická	10
● Pohybová aktivita	17
● Odpočinek	5
● Jiná...	0

Graf 27.3 – Činnosti

Graf 27.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pohybová aktivita“, za ní se na druhém místě umístila možnost „Práce fyzická“ a třetí místo s nižším počtem hlasů obsadila možnost „Odpočinek“. Ostatní možnosti získaly nízký nebo nulový počet hlasů. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k pohybové aktivitě. Také početná část studentů by si ukázkou poslechla při fyzické práci a menší část studentů by si ukázkou pustila k odpočinku.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	3	20,0%
● Ne	12	80,0%

Graf 27.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že pouze 3 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. 12 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 28: Ottawa - D.I.S.C.O. (Disco)

Graf 28.1 – Hudební preference

Z grafu 28.1 vyplývá, že tato hudební ukázka většinu respondentů zaujala, protože celkem 13 z nich zvolilo slovní vyjádření spíše se líbí a další 3 líbí se. 8 studentů pak k ukázce vyjádřilo neutrální vztah.

Možnosti odpovědí	Responzí
☒ Na povzbuzení	12
☒ Na uklidnění	2
☒ Pozitivní nálada	15
☒ Neutrální nálada	4
☒ Smutek/špatná nálada	0
☒ Jiná...	0

Graf 28.2 – Nálady

Z uvedeného grafu vyplývá, že na prvním místě se umístila s počtem 15 hlasů možnost „Pozitivní nálada“ a těsně za ní druhé místo s počtem 12 hlasů obsadila možnost „Na povzbuzení“. Třetí místo pak získala možnost „Neutrální nálada“ s nižším počtem 4 hlasů. Ostatní možnosti zaznamenaly nízká nebo nulová čísla z hlediska počtu hlasů. Vzhledem k tomu, že je ukázka živého, energického a také tanečního charakteru, je možné, že právě proto by si většina respondentů ukázku pustila k pozitivní náladě a další početná část na povzbuzení.

Možnosti odpovědi	Responzí
● Studium	2
● Práce duševní	1
● Práce fyzická	10
● Pohybová aktivita	16
● Odpočinek	2
● Jiná...	1

Graf 28.3 – Činnosti

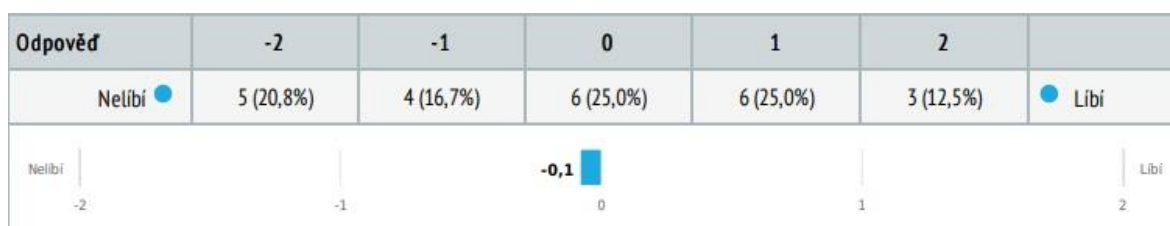
Graf 28.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Pohybová aktivita“ a za ní se na druhém místě umístila možnost „Práce fyzická“. Ostatní možnosti získaly nízký počet hlasů. V možnosti „Jiná“ zaznamenal svou vlastní odpověď 1 student, který uvedl, že by si ukázkou pustil k tanci. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k pohybové aktivitě a další početná část studentů by si ukázkou pustila k fyzické práci.

Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● Ano	1	6,7%
● Ne	14	93,3%

Graf 28.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že pouze 1 z 15 magisterských studentů byl jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivněn studiem na KHK FPE ZČU. 14 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Téměř všichni studenti magisterského studia tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenali.

Hudební ukázka č. 29: Sepultura - Inner Self (Heavy metal)

Graf 29.1 – Hudební preference

Z grafu 29.1 vyplývá, že tato hudební ukázka zapůsobila na studenty velmi odlišně a to tak, že 9 studentů stojí na straně „Líbí“ a 9 studentů stojí na straně „Nelíbí“. V rámci libosti zvolilo 6 studentů slovní vyjádření spíše se líbí a pouze 3 studenti vybrali slovní vyjádření líbí se. V rámci nelibosti pak 4 studenti zvolili slovní vyjádření spíše se nelíbí a 5 studentů nelíbí se. 6 studentů pak zvolilo možnost neutrálního vztahu. Pruh grafu se tedy mírně dostal pod hranici průměru a sklouzává ke slovnímu vyjádření spíše se nelíbí.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Na povzbuzení	6
● Na uklidnění	3
● Pozitivní nálada	2
● Neutrální nálada	6
● Smutek/špatná nálada	10
● Jiná...	4

Graf 29.2 – Nálady

Z uvedeného grafu můžeme vidět, že možnost „Smutek/špatná nálada“ získala nejvyšší počet hlasů, konkrétně 10. 6 hlasů získaly možnosti „Na povzbuzení“ a „Neutrální nálada“ a 4 hlasy získala možnost „Jiná“. V ní 3 studenti uvedly, že by si ukázku nepustili k žádné náladě a 1 student by si ukázku pustil při vzteku. I přes drsný, ostrý, dynamický a až děsivý charakter ukázky získala možnost „Na uklidnění“ 3 hlasy a možnost „Pozitivní nálada“ hlasy 2. Přesto by si většina studentů tuto ukázku pustila při smutku a špatné náladě a jistá část také na povzbuzení či k náladě neutrální.

Možnosti odpovědí	Responzi
● Studium	1
● Práce duševní	2
● Práce fyzická	12
● Pohybová aktivita	8
● Odpočinek	3
● Jiná...	4

Graf 29.3 - Činnosti

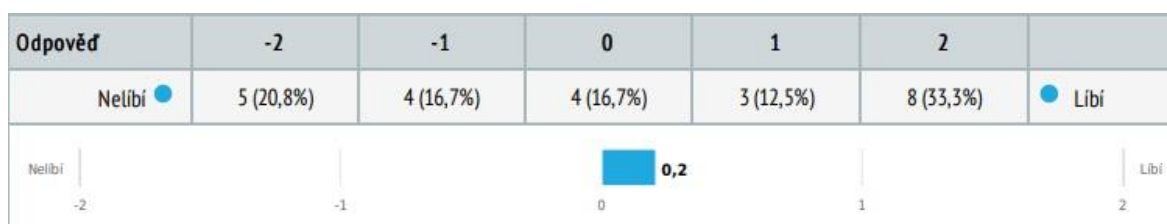
Graf 29.3 zaznamenal nejvyšší počet hlasů u možnosti „Práce fyzická“ a za ní se na druhé místo zařadila možnost „Pohybová aktivita“. Poté se za sebou začaly vždy s rozdílem 1 hlasu postupně řadit možnosti „Jiná“, „Odpočinek“, „Práce duševní“ a „Studium“. V možnosti „Jiná“ odpověděli 4 studenti, přičemž 3 z nich uvedli, že by si ukázkou nepustili k žádné činnosti a 1 uvedl, že by si ji pustil k určitému druhu bojového sportu. Z grafu tedy vyplynulo, že většina studentů by si hudební ukázkou pustila k práci fyzické povahy a další početná část k pohybové aktivitě.

Možnosti odpovědí	Responzi	Podíl
● Ano	2	13,3%
● Ne	13	86,7%

Graf 29.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že pouze 2 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivnění studiem na KHK FPE ZČU. 13 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

Hudební ukázka č. 30: Eminem - Sing For The Moment (Rap)

Graf 30.1 – Hudební preference

Graf 30.1 zaznamenal v rámci libosti a nelibosti této hudební ukázky jisté odlišné volby, avšak více studentů se v tomto případě přiklonilo k libosti a to tak, že 3 studenti zvolili slovní vyjádření spíše se líbí a až 8 studentů pak vyjádření líbí se. Na straně nelibosti zaznamenal graf 4 studenty, kteří vyjádřili možnost spíše se nelíbí a 5 studentů, kteří vyjádřili možnost nelíbí se. 4 studenti pak k hudební ukázce vyjádřili neutrální vztah.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Na povzbuzení	7
● Na uklidnění	3
● Pozitivní nálada	3
● Neutrální nálada	9
● Smutek/špatná nálada	7
● Jiná...	5

Graf 30.2 – Nálady

Z grafu vyplývá, že jsou hlasy studentů více méně rovnoměrně rozdělené mezi uvedenými možnostmi. Nejvyšší počet hlasů však získala možnost „Neutrální nálada“ a o 2 hlasy za ní se umístily možnosti „Na povzbuzení“ a „Smutek/špatná nálada“. 5 hlasů pak zaznamenala možnost „Jiná“ a 3 hlasy získaly možnosti „Na uklidnění“ a „Pozitivní nálada“. V možnosti „Jiná“ uvedlo všech 5 studentů, že by si ukázku nepustili k žádné náladě. Ukázka představuje spojení hudby a slova, přičemž slovo má v tomto případě asi větší váhu a význam. Hudební charakter ukázky je průrazný, dynamický, pulzující a má také jistou bojovnou a zároveň tesklivou stránku, která koresponduje také se slovním projevem. Studenty nejčastěji volená možnost „Neutrální nálada“ může znamenat i neutrální vztah

k ukázce, protože styl této ukázky je velmi specifický a tudíž si nemusí získat každého. Mnoho studentů by si pak ukázku pustilo na povzbuzení či při smutku a špatné náladě.

Možnosti odpovědí	Responzí
● Studium	0
● Práce duševní	7
● Práce fyzická	3
● Pohybová aktivita	7
● Odpočinek	6
● Jiná...	4

Graf 30.3 - Činnosti

Graf 30.3 zaznamenal naprosto stejný nejvyšší výsledek, co se počtu hlasů týče, u možností „Práce duševní“ a „Pohybová aktivita“. Hned za ní se umístila možnost „Odpočinek“ a v rámci uzavřených možností se postupně za ní zařadily možnosti „Práce fyzická“ a „Studium“, přičemž činnost studia nezvolil žádný ze studentů. Polouzavřená možnost „Jiná“ získala 4 odpovědi studentů, ve kterých všichni uvedli, že by si ukázku nepustili k žádné činnosti. Většina studentů by si tedy nejspíše ukázku pustila díky jejímu dynamickému, energickému a bojovnému charakteru k pohybové aktivitě, a možná díky jejímu hloubavému charakteru k práci duševní povahy. To ale můžeme jen předpokládat.

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Ano	2	13,3%
● Ne	13	86,7%

Graf 30.4 – Ovlivnění hudebních preferencí studiem na KHK FPE ZČU

Z grafu vyplývá, že pouze 2 z 15 magisterských studentů byli jistým způsobem v rámci hodnocení této hudební ukázky ovlivnění studiem na KHK FPE ZČU. 13 studentů pak uvedlo, že hodnocení této ukázky nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. Většina magisterských studentů tedy v tomto případě ovlivnění studiem nezaznamenala.

2.4 SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ

V rámci celé výzkumné části jsme se snažili pomocí 30 vybraných hudebních ukázek zjistit, jakou hudbu studenti KHK FPE ZČU upřednostňují a také jsme se snažili přijít na to, k jaké náladě a činnosti by si tuto hudbu pustili. U nálad a činností jsme se také zaměřili na to, zda charakter hudebních ukázek odpovídá i charakteru volených nálad a činností. Posledním cílem výzkumné práce bylo zjistit, zda byly hudební preference studentů magisterského studia nějakým způsobem ovlivněny studiem na KHK FPE ZČU. Pojdme si tedy nyní ve stručnosti shrnout naše dotazníkové šetření a pomocí něho si odpovědět na tyto tři výzkumné otázky.

Výzkumná otázka č. 1: Upřednostňují studenti KHK FPE ZČU spíše umělé nebo neumělé hudbu?

Z výše uvedených 30 grafů, které zkoumaly hudební preference studentů KHK FPE ZČU, vyplývá, že většině studentů se v průměrném výsledku více zamlouvá hudba umělá nežli hudba neumělá. V rámci umělé hudby studenti více volili slovní vyjádření spíše se líbí a líbí se. Pouze v jednom případě (Graf 1.1) se studenti svou volbou dostali do mínusové zóny – spíše se nelíbí. U neumělé hudby jsme sice zaznamenali také pouze jeden případ (29.1), kdy studenti překročili průměr do mínusu, avšak jejich většinová volba se týkala vyjádření spíše se líbí, takže se pouze pětkrát dostali přes zónu spíše se líbí do zóny líbí se a pouze v rámci jednoho grafu setrvali na čísle 1,0. Naproti tomu u hudby umělé se svou průměrnou volbou studenti pronikali do zóny líbí se ve většině případů, konkrétně osmkrát. V rámci dvou grafů pak zůstali přesně na čísle 1,0. Výsledek je možná překvapivý. V Dnešní době, kdy jsme neustále obklopeni konzumní hudbou, která se k nám dostává zejména prostřednictvím masmédií, je těžké se takovému tlaku ubránit a nepodlehout těmto zprvu líbivým, avšak často později poměrně vlezlým a prázdným hudebním sdělením. Je pravdou, že tomuto tlaku velmi lehce podlehnou spíše jedinci méně hudebně vzdělaní či zcela nevzdělaní. Studenti KHK FPE ZČU však mají jistou mnohaletou hudební praxi, která se nyní projevila v jejich hudebních preferencích, jež potvrdily jistou schopnost studentů proniknout do struktury hudebního díla a zachytit jeho obsahové hudební sdělení v jeho plné míře a kvalitě.

Výzkumná otázka č. 2: Hudební ukázky, které jsou spíše pomalejšího nebo závažnějšího charakteru, si studenti KHK FPE ZČU pustí spíše k náladě a činnosti klidnější povahy? Hudební ukázky, které jsou spíše rychlejšího, energického nebo radostného charakteru, si studenti KHK FPE ZČU pustí spíše k náladě a činnosti energické, pohybové nebo pozitivní povahy?

Když se podíváme na všechny výše uvedené grafy, které se týkají nálad, tak zjistíme, že ve většině případů spolu charakter hudební ukázky a charakter nálady skutečně tvoří jisté propojení. Pokud tedy byla ukázka pomalejší nebo závažnější povahy, z hlediska průměru většina studentů volila k ukázce náladu, která představovala také jistým způsobem klidnější či smutnější charakter. V případě rychlejší, energické a radostné ukázky opět většina studentů volila takovou náladu, která s ní byla provázaná a byla také veselého či rozverného ražení. Ukázky, které mohly zaznamenat z hlediska nálady jisté překvapivé spojení si nyní uvedeme. Jako první by nás mohl zaujmout graf 9.2 (Smetanova Vltava), ze kterého vyplývá, že většina studentů volila k této ukázce plné dynamické gradace a bohatého zvukného nástrojového obsazení možnost nálady „Na uklidnění“. Je možné, že si většina studentů pustila pouze klidný a mírnější začátek ukázky a proto pak nemohla slyšet to postupné zesílené gradování a ostatní výrazové prostředky vnímané ukázky. Jako další by nás mohl překvapit graf 13.2 (Janáčková Sinfonietta), který zaznamenal nejvíce hlasů u možnosti „Neutrální nálada“. Tato ukázka tvoří velmi dynamický a až oslavný charakter a je tedy možné, že volba neutrální nálady v tomto případě představuje nedostatečnou přípravu studentů touto novátorskou hudbou z období 20. století a proto si k ní mohli vytvořit nijaký či žádný vztah. Neutrální nálada pak provází ještě jiné hudební ukázky a je otázka, zda tato neutrální nálada představuje například poslech ukázky při běžném odpoledni stráveném doma anebo například situaci, kdy je neutrální nálada důsledkem nezájmu o danou hudební ukázku. U dvou ukázek (graf 18.2, 23.2) pak nejspíše nalezneme jistou jazykovou bariéru v rámci vnímání hudby, která nejspíše studentům bránila zachytit kromě hudby také obsah zpívaného slova, který byl smutného až pochmurného charakteru.

Grafy s činnostmi pak zaznamenaly ještě větší úspěch při propojování činnosti s ukázkou. U téměř všech hudebních ukázek studenti zaznamenali činnosti jejichž charakter odpovídal charakteru vnímané ukázky. Pouze tři případy by v nás mohly vzbudit dojem překvapivého propojení činnosti s ukázkou a to v Květinovém valčíku (10.3). Tato ukázka sice skrývá

rozmanitější prvky, ale mohli bychom předpokládat, že taneční charakter skladby probudí ve větším počtu studentů jisté pohybové či taneční pnutí. Graf 15.3 by nás mohl zaujmout svou variabilitou odpovědí a zejména tím, že nejvyšší počet hlasů získala možnost „Práce fyzická“, přičemž charakter ukázky je spíše pomalejšího, klidnější a z hlediska zpívaného textu poměrně i smutnějšího rázu.

Nakonec však oba grafy s náladami i činnostmi ve valné většině naplnily jakýsi zákonitý vztah mezi vnímaným a tím, co v důsledku vnímaného pak prožívám či dělám.

Výzkumná otázka č. 3: Je volba studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU?

Z výše uvedených grafů, které se týkají pouze magisterských studentů, vyplývá, že pouze v 8 hudebních ukázkách byli studenti v rámci svého hodnocení hudební ukázky nějakým způsobem ovlivněni studiem na KHK FPE ZČU. Zbývajících 22 hudebních ukázek pak toto ovlivnění nezaznamenalo. Je však nutné uvést, že až u 11 ukázek byly výsledky téměř vyrovnané, protože výsledek dopadl vždy takto – ANO 7, NE 8. Pokud by tedy výsledek u těchto 11 ukázek vyšel opačně, tak by 19 ukázek zaznamenalo jisté ovlivnění a 11 ukázek ovlivnění nezaznamenalo. Nyní si uvedeme ukázky, které zaznamenaly ovlivnění studiem.

Ukázka č. 1 obsahuje Organum Duplum - Viderunt Omnes z období Ars antiqua. Můžeme předpokládat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem Dějiny hudby, ve kterém je toto období probíráno i v rámci poslechů.

Ukázka č. 3 obsahuje vokální skladbu, která nese název Matona, mia cara od Orlanda di Lassa z období renesance. Můžeme předpokládat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem Sborový zpěv, ve kterém tuto ukázkou nastudovali a poté také interpretovali.

Ukázka č. 6 obsahuje klavírní skladbu s názvem Turecký pochod od W. A. Mozarta z období klasicismu. Můžeme se opět jen domnívat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem Dějiny hudby, ve kterém je tato hudební epocha probírána. Je však k této ukázce nutné dodat, že byl zde poměr hlasů velmi těsný (8 ANO, 7 NE).

Ukázka č. 9 obsahuje 1 ze 6 symfonických básní z cyklu *Má Vlast*. Symfonická báseň se jmenuje *Vltava*, jejímž autorem je Bedřich Smetana, který ji složil v období romantismu. Můžeme opět jen předpokládat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem *Dějiny hudby* nebo také předmětem *Aplikovaná hudební pedagogika pro ZŠ*. Je však nutné uvést, že i v tomto případě byl poměr hlasů téměř vyrovnaný (8 ANO, 7 NE).

Ukázka č. 18 obsahuje píseň od Suchého a Šlitra s názvem *Blues na cestu poslední*. Můžeme předpokládat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem *Didaktika hudební výchovy 1 ZŠ* či předmětem *Didaktika hudební výchovy 2 ZŠ*. Z bakalářského studia pak možná také předmětem *Nonartificiální hudba*. Je však nutné uvést, že i v tomto případě byl poměr hlasů téměř vyrovnaný (8 ANO, 7 NE).

U hudební ukázky č. 20 od Glenna Millera s názvem *Pennsylvania 6-5000 (swing)* a také u ukázky č. 21 od Andrewa Lloyda Webbera, která představuje muzikál s názvem *Cats* a píseň *Memory*, se můžeme domnívat, že studenti byli při hodnocení těchto ukázek ovlivněni předmětem *Nonartificiální hudba* a předmětem *Vokální dovednosti*. Je však opět nutné říci, že obě ukázky z hlediska ovlivnění studiem zaznamenaly tento těsný výsledek – 8 ANO, 7 NE.

Poslední ukázkou, která zaznamenala jisté ovlivnění studiem, je hudební ukázka č. 24 od Billa Haleyho s názvem *Rock Around The Clock (Rock'n'roll)*. Můžeme se pouze domnívat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem *Nonartificiální hudba*.

ZÁVĚR

V závěru práce si nyní shrneme všechny informace, které jsme v rámci celé praktické části získali. Prostřednictvím první výzkumné otázky, která měla zjistit, zda studenti KHK FPE ZČU upřednostňují spíše umělé nebo neumělé hudby, jsme se dočkali zjištění, že většina studentů upřednostňuje poslech hudby umělé nežli hudby neumělé. Zjištění bylo v rámci jisté každodenní hudební masáže přítomnými médii v celku milým překvapením. Tato informace totiž dokazuje, že studenti zdejší katedry mají schopnost proniknout do hudební struktury díla a v plné míře pak ocenit její výstavbu i obsah.

Druhá otázka si dala za cíl vyzkoumat, zda studenti k hudební ukázkám volí tu náladu a činnost, která má podobný charakter jako vnímaná hudební ukázka. Dotazníkové šetření nám prozradilo, že většina studentů skutečně pojila hudební ukázkou s tou náladou i činností, která odpovídala jejímu charakteru. Sice se našlo i pár případů, ve kterých nás možná jisté spojení energické hudební ukázky s náladou klidnější povahy překvapilo, ale fakt, že se toto ukázalo pouze ojediněle a samozřejmě také proto, že jsme každý jiný a tedy každý hudbu vnímáme a prožíváme trochu jinak.

Poslední výzkumná otázka, která měla zjistit, zda je volba studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU, nám v závěru praktické části odpověděla, že hodnocení studentů u většiny ukázek nebylo žádným způsobem ovlivněno studiem na KHK FPE ZČU. I přesto, že byly výsledky v mnoha případech velmi těsné, výsledek je takový, že většina magisterských studentů tedy v rámci hodnocení hudebních ukázek ovlivnění studiem na KHK FPE ZČU nezaznamenala.

RESUMÉ

Téma této diplomové práce nese název Hudební preference studentů KHK FPE ZČU. Cílem práce je tedy zjistit, jakou hudbu studenti KHK FPE ZČU upřednostňují a také to, k jaké náladě a činnosti by si tuto hudbu pustili. Posledním a neméně důležitým cílem je vyzkoumat, zda je volba studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněna studiem na KHK FPE ZČU.

Celá práce obsahuje dvě hlavní části a to část teoretickou a část praktickou. V teoretické části si představíme a vysvětlíme všechny pojmy, které téma diplomové práce zahrnuje a také ty, které s těmito pojmy nějakým způsobem souvisí. Poměrně větší část pak tvoří kapitola Psychologie hudebního vnímání a na ní poté navazuje kapitola Vymezení umělé a neumělé hudby.

V praktické části se poté budeme pomocí dotazníkového šetření snažit najít odpovědi na tyto tři výzkumné otázky. Upřednostňují studenti KHK FPE ZČU spíše umělou nebo neumělou hudbu? Budou studenti k vnímané hudební ukázce volit náladu a činnost podobného charakteru? Jsou volby studentů magisterského studia KHK FPE ZČU v rámci hodnocení preferencí hudebních ukázek nějakým způsobem ovlivněny studiem na KHK FPE ZČU?

The topic of this master thesis is entitled Music preferences of students of KHK FPE ZČU. The aim of the thesis is to find out what music KHK FPE ZČU students prefer and also what mood and activity they would listen to this music. The last and no less important aim is to test whether the choice of the KHK FPE ZČU master students in the evaluation of music samples is in any way influenced by their studies at KHK FPE ZČU.

The whole thesis contains two main parts, namely a theoretical part and a practical part. In the theoretical part we will introduce and explain all the concepts that the topic of the thesis includes and also those that are somehow related to these concepts. The Psychology of Musical Perception chapter is a relatively larger part of the thesis, followed by the Definitions of Artificial and Nonartificial Music chapter.

In the practical part we will then try to find answers to the three research questions by means of a questionnaire survey. Do the students of the KHK FPE ZČU prefer rather artistic or nonartistic music? Will students choose a mood and activity of a similar nature to a perceived musical demonstration? Are the choices of KHK FPE ZČU master's students in the evaluation of preferences for musical demonstrations in any way influenced by their studies at KHK FPE ZČU?

SEZNAM LITERATURY

FRANĚK, Marek. Hudební psychologie. V Praze: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0965-7.

KUHN, Tomáš. Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0018-8.

POLEDŇÁK, Ivan a Jiří FUKAČ. Úvod do studia hudební vědy. 3., (nezměn. 2.) vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1257-8.

SEDLÁK, František a Hana VÁŇOVÁ. Hudební psychologie pro učitele. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2060-2

VAŠICOVÁ, Kateřina. Alternativní metody zpřístupnění hudby v hodinách hudební výchovy. Brno 2016. Dostupné z https://is.muni.cz/th/ajm0h/DP_Vasicova_Katerina.pdf

Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D.

PŘÍLOHY

Příloha č.1 – CD s 30 hudebními ukázkami